

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stop. peti vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, večji
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
o. Pr. večjem o.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Celovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zakaj je bila ustavljena „Goriška Straža“

V soboto zvečer ob pol devetih je večerjal v hotelu »Pri zlatem jelenu« v Gorici odgovorni urednik »Goriške Straže« g. Polde Kemperle. Kar se mu približa detektiv, in mu izroči prefekturni odlok, s katerim je bila ustavljena »Goriška Straža«. Dekret se glasi:

»Vpoštevaje opomine, ki so bili dani odgovornemu uredniku tukajšnjega lista »Goriška Straža« g. Leopoldu Kemperlu, dne 1. septembra 1927 št. 3112, 6. septembra 1928 št. 3836 in 15. nov. 1928 št. 4970 radi stalnega priobčevanja člankov, ki so imeli namen, da se zbuja v čitateljih državnemu redu nasprotna čustva, ali pa so vsebovali vesti in elemente tendenciozne intonacije, ki bi lahko povzročili neupravičeno razburjenje in živo vrenje med prebivalstvom; vpoštevaje poznejši ukrep od 16. novembra 1928 št. 5002, s katerim je bila odrejena zaplemba številke 88 imenovanega lista radi objave očitno tendencioznih člankov ali takih, ki skušajo diskreditirati javne ustanove, ali vplivajo pogubno na mladino, ali povzročajo neupravičeno nevoljo in razburjenje duhove, radi česar obstoji nevarnost motenja javnega reda;

vpoštevaje, da so se izkazala kot neuspešna vsa svarsila ravnateljstvu lista, naj odneha od zadržanja, ki odkrito nasprotuje obstoječim določbam glede periodičnega tiska;

po zaslišanju komisije v smislu čl. 2 kr. ukaza 15. julija 1923 št. 3288, izpremenjenega v zakon 31. decembra 1925 št. 2309;

vpoštevaje čl. 3 omenjenega ukaza odreja:

Prekliče se priznanje odgovornega urednika lista »Goriška Straža« g. Leopolda Kemperla.

S temi, že obrabljenimi frazami o »tendencioznih intonacijah, o neupravičenem razburjanju, o ljudskem vrenju, o pogubnem vplivu na mladino (!), o nevarnosti za javni red, je goriški prefekt po nalogu rimske vlade zapisal smrt lista, ki je skozi 11 let delil veselje, ki pa ga pač ni bilo dosti, in trpljenje goriškega ljudstva, ga bodril v nesreči z besedo, prepojeno s tolažilnimi nauki krščanske vere, ga vzgajal v krščanskem duhu, ga učil gospodarstva in mu razlagal od tedna do tedna nove postavbe. Tako je končal list, ki se je postavil v vrsto krščanskega socialnega tiska, da zanesa Kristusa v družino in v javno življenje; slovensko ljudstvo v Italiji naj ne ostane odrezana veja brez življenjskih sokov krščanskega gibanja, ki že preraja druge narode. Le moralno zdrav rod bo kljuboval najhujšim viharjem. To je bil program »Goriške Straže«, s katerim je list zrastle, se razvijal in padel. Zavižanje o nevarnosti za javni red so le zavižanje, ki so namenjena predvsem nepoučeni italijanski javnosti. Goriški prefekt in drugi njegovi tovariši na Primorskem dobro vedo, da je bil prav slovenski tisk resnično jamstvo za ohranitev javnega reda, prav slovenski tisk je stalno pomirjevalno vplival na toliko preizkušeno ljudstvo. Vojna vihra je šla skozi deželo, goriški rod je nastopil trnjevo pot begunstva, povrnil se je na opustošena polja in jih razoral, ne da bi se strašil smrtonosnih granat, ki še danes žanjejo med najboljšimi močmi, postavil je porušene domove; sledilo je bridko razočaranje za vojno odškodnino in nastopila je doba političnih preganjanj, zaplapolala je ogenj iznad kmečkih hiš in kulturnih domov; slovenski jezik je bil izgnan od povesod, slovenski učitelj, uradnik, železničar, preganjan ali premešan; prišla so leta strašne gospodarske bede obnemem z dobo uničevanja slovenskega združništva; slabe letine in ogromni davki ženejo nesrečno ljudstvo v svet. V tej strašnih časih je Goriška Straža stala na strani bednega ljudstva, ga tolažila in mirila. Potom nje je slovensko ljudstvo dalo duška svojemu trpljenju in svojim željam. In če je Straža v teh dneh trpljenja kazala ljudstvu pot k Bogu, imenuje danes neki fašistovski list njihove urednike »svetonisemske brskake«.

»Goriške Straže« ni več in dežela je padla v temo. Vprašanje je, ali je to v interesu tistih, ki so postavljeni, da čuvajo javni red. Zdaj so šele oprta na stečaj vrata razburljivim vestem. »Goriška Straža« ni bila ustavljena zato, da se ohrani javni red, pač pa radi tega, ker je bil list tiskan v slovenskem jeziku, ker je bil slovenski. Italija, oziroma fašizem ne priznava narodnih manjšin, za fašizem živijo v Italiji le Italijani. Še nedavno je na manjšinskem zborovanju v Pragi italijanski delegat predlagal, naj se sploh določi pojem narodne manjšine. Obnemem z vestjo o zatretju »Goriške Straže« je neki italijanski list pričel članek, v katerem dokazuje, da Slovenci v Italiji sploh niso narodna manjšina; nimajo lastne kulture, njihova »abeceda« je stara komaj sto let, nimajo narodne zavesti, vedno so bili podložni tujim narodom in še nedavno so bili benečanski sužnji! To je naziranje italijanskega častnikarja, Italijanskega sodnika, državnega pravdnika, to je naziranje primorskega prefekta in rimske vlade. Slovenci v Italiji se ne smejo priznati kot narodna manjšina. Radi tega mora izginiti s Primorskega vsaka sled za slovensko kulturo. Italija ni vezana s kako medna-

Pred konfinacijo dr. Besednjaka

Gorica, 21. novembra. (Tel. »Slovenec«) Pred dobrim tednom se je poslanec Besednjak pripeljal na goriško postajo z Dunaja, kjer je preстал težko operacijo na vratu. Na postaji mu je neki znanec z dežele pomagal spraviti kovčke z vlaka; nato je poslanca pozdravil in se odpeljal z vlakom proti domu. Komaj je vlak odpeljal s postaje, je stopil k njemu miličnik, dodeljen politični policiji, in ga pozval v prvi razred. Tu ga je vsega preiskal in mu pobral nekaj nemških listov. Miličnik ni mogel razumeti, da je imel potnik pri sebi tudi slovensko vabilo nekega slovenskega odvetnika v Gorici, ko vendar v Italiji živijo sami Italijani. Pozneje je miličnik vrnil potniku časopise. Kakor temu potniku, tako se godi vsem, ki poslanca Besednjaka nagovorijo ali pozdravijo. Policija jih kar ustavi in si zapiše na cesti njihova imena! Poslanec Besednjaku sledita na razdalji nekaj korakov stalno dva detektiva. Ponoči stražita tudi njegovo stanovanje. Okoli polnoči se detektivji menjajo in nastopijo novi. Detektiva imata na razpolago avtomobil, da lahko sledita poslancu tudi na deželo. Tako je hotel poslanec Besednjak obiskati nekega svojega prijatelja v Mirnu. Detektiva sta ga takoj detektiva. Medtem ko se je poslanec mudil na prijateljevem domu, so se postavili pred hišo še karabinerji in fašistovski tajnik. Tedaj je pridrvel iz Gorice z avtomobilom inspektor politične policije maršalo Polombo. Vsa vas je bila pokonci in čakala, kaj se bo zgodilo. Občinstvo se je zgražalo nad arogantnim obnašanjem vobčeznanega maršala. Po »inspekciji« svojih tovarišev se je odlični gospod odpeljal zopet v Gorico. V nedeljo je policija ustavila na Travniku tri meščane, ker so pozdravili poslanca, in si zapisala njihova imena. Vso meščanstvo se neglede na narodnost zgražaradi takega postopanja policije. Poslanec Besednjak je dobro znan tudi med Italijani, saj je večkrat tudi zanje interveniral prav tako kakor za svoje volivce. Vse se izprašuje, kaj je vendar storil poslanec, da ga policija ne pusti izpred oči niti za hip. Ali ni poslanec Besednjak že pravi jetnik?

Pravec v adne politike zmaga

Belgrad, 21. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je vladalo v Belgradu vsled praznika in številnih godovanj ter odsotnosti nekaterih ministrov skoraj popolno politično zatišje in ni bilo novih dogodkov.

Pač pa se situacija še nadalje razvija v vladnem pravcu. To se opaža celo v onih krogih, ki so dosedaj najbolj intrigirali proti vladni četvorni koaliciji. Tudi ti krogi priznavajo, da je prišla vlada do gotove stabilnosti in da ni pričakovati presenečenj.

Se bolj jasno se vidi stabilizacija položaja iz pisave belgrajskih listov. Ti vedno jasneje pišejo, da bo ostala vlada četvorne koalicije tako dolgo, dokler ne izvede svojega znanega programa. Tako je sigurno, da bo še vlada četvorne koalicije izvedla zakon o agraru, o korupciji, o razdolžitvi kmetov ter tudi sprejela še proračun. Po vsej verjetnosti pa bodo pod vlado četvorne koalicije sprejeti še šolski in razni cerkveni zakoni.

Če bi pa nastopila sprememba v politiki KDK, potem bi nastal tudi nov položaj.

O novih volitvah pa ne more biti tako dolgo govora, dokler ne bo KDK s svojo novo taktiko zajamčila svobodnih volitev.

Nova uredba o zavarovanju in prisilnem plačevanju davkov

Belgrad, 21. nov. Finančni minister je na temelju čl. 159 fin. zakona podpisal uredbu o zavarovanju in prisilnem plačanju davkov. Uredba je izdelana po sodobnih liberalnih načelih v duhu novega davčnega zakonodajstva. Glavne odredbe so te-le: Ako je plačilo davka, ki je utemeljen po zakonu, ali ki je zadolžen ali nezadolžen, ali ga dolžnik še ni obvezan plačati, prišlo v nevarnost, more davčna oblast obvezno osebo pisмено pozvati, da da zavarovanje za davek, dokler ga ne plača. Davčni obvezanec se more prisilnemu zavarovanju izogniti, ako davek plača ali ga zavaruje z vrednostnimi papirji. Proti prisilnemu zavarovanju se more pritožiti višji davčni oblasti. Pritožba za zavarovanje nima odločilne moči. Ako osemdnevni opominjalni rok mine brez uspeha, ne da bi bila vložena pritožba, more izvršilna oblast izvršiti rubež. Zarubiti se ne morejo: kmetu: hiša s kmetijo do 20 arov, par govedi, voz in plug, dr-

rodno pogodbo na spoštovanje pravic narodnih manjšin, narodne manjšine ne morejo tvoriti za Italijo predmeta kakih mednarodnih pogajanj niti na akademskih zborovanjih. Radi tega je bila včeraj ustavljena »Edinost«, danes »Straža« in radi tega pridejo na vrsto jutri še drugi slovenski listi v Italiji.

To bi bil vzrok smrti »Goriške Straže«. Dan je bil za to tudi poseben povod. Izkušnja uči, da Mussolini rad išče »ugodne trenutke«. Dve zaporedni zaplembi »Goriške Straže« v istem tednu sta osupnili vso javnost na Goriškem. Pa še radi kakšnih člankov? Zaplemb so bili čitatelji že vajeni, ne pa takih motivacij. Zaplenjene članke bomo priobčili v celoti, da bo naša javnost lahko sodila. Vsakdo je slutil, da se proti listu nekaj pripravlja. Prefekt si je z zaplembami pripravil pot za drugi opomin (diffida), kateremu

Tudi je potrebno, da KDK pove svoje zahteve, ker ni preje mogoče razpisati volitev.

Nasprotno tendencioznim vestem opozicijskega tiska je treba konstatirati, da so tudi vsi dogodki poslednjih dni utrdili vladno stališče.

1. Vsled intervencije dr. Spaha in min. Andrića so se nasprotja med bosanskimi radikali in JMO znatno ublažila.

2. Položaj vlade se po kraljevem prihodni nikakor ni poslabšal.

3. Pomirljivost v krogih KDK narašča in danes je bil v narodni skupščini poslanec dr. Svetislav Popović ter se informiral o položaju. Pribečevićeva napoved, da ne bo noben poslanec KDK prestopil praga skupščine, se torej ni uresničila. Dr. Popović je pri tej priliki tudi izjavil, da ni imelo njegovo potovanje na Švedsko nobeno politično ozadje.

4. Vedno bolj zmaga stališče, da so spori v radikalni stranki samo njena notranja zadeva.

5. Opaža se tudi, da primanjkuje KDK denarja in da bodo njeni fondii kmalu prazni.

žavnim uradnikom, vpokojencem in njihovim rodbinam: polovica plače oziroma 30 odstotkov pokojnine. Od rubežni so izvzeti: poslanske dnevnice, prejemki nižjega častništva, dijaške stipendije, podpore in plačila instrukcij, prihodki od nesamostojnega dela do 400 Din mesečno, vloge pri Poštni hranilnici do 2000 Din, suknje, perilo, posteljina, hišne in kuhinjske stvari, hrana in kurjava za 14 dni, učne knjige in druga učila, ki so potrebna v službi. Prisilno plačilo se mora na pritožbo ali po uvidevnosti oblasti odložiti.

Be'gra'ske vesti

Belgrad, 21. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je minister za socialno politiko g. Stjepan Barič dalje časa konferiral s predsednikom vlade g. dr. Korošcem.

Danes je prisel v Belgrad član glavnega odbora g. Nikola Uzunović, ki je konferiral s svojimi pristaši.

V Belgrad se pričakuje tudi prihod šefa radikalne stranke g. Ace Stanojevića.

lahko »legalno« sledi zatretje lista. S tem je bilo formalnosti zadoščeno in prefekt je lahko izvršil naloženi ukaz. Prav motivacija zaplemb — »Goriška Straža« ni bila še nikdar zaplenjena radi takih člankov — je pokazala, da je prefekt prejel iz Rima izrecen ukaz, da list zatre. In ukaz je bil dan takoj po demonstracijah v Ljubljani.

»S tem se ni izčrpal fašistovski program na Primorskem,« ugotavlja uradni fašistovski list. Fašistovski program bo izčrpan takrat, ko se ne bo tiskala na Primorskem niti ena slovenska beseda, niti na podobnih ne. Tako bo ostalo od kulturno in politično zrelega slovenskega ljudstva le nekaka amorfn masa, ki jo bodo lahko izkoriščali občinski tajniki in podeštati, oderuhi, davkarji, učitelji, fašistovski tajniki in italijanski advokati. Asimilacija bo tedaj dovršena.

Govorice o vladni krizi

Ze stara navada našega opozicijskega tiska je, da ob vsaki priliki in nepriliki razvesljuje svoje potrpežljive bralce s senzacionalnimi vestmi o skorajšnjem ali neizbežnem padcu vlade. Zadostuje tudi najbolj brezpomembna stvar in že so polne kolone opozicijskega časopisa o bližnji vladni krizi in spremembi režima. Naj so se vsa ta prorokovanja tudi stokrat zaporedoma izkazala kot neresnična, vendar jih opozicijski tisk še naprej ponavlja in se ne ustraši niti stote blamaže. Zadnji vzrok vseh teh krivih prorokovanj pa je v želji opozicije, da bi vendar enkrat že prišlo do spremembe. Ker si ne morejo te vsled lastne nesposobnosti priboriti, pa zato tem pridneje o njej sanjajo. In plod teh sanj so vse vesti o vladni krizi.

Kakor pa je nastanek teh vesti nedolžen, tako pa je njihov efekt v tujini vse prej ko dober. Te večne vesti o bližnji krizi morajo v nepoučeni tujini vzbuditi vtis, kakor da so pri nas sploh vse vlade le od danes na jutri. Vsled teh večnih prorokovanj si mora tujec misliti, kakor da so pri nas vse vlade samo slučajne tvorbe in da mi sploh nimamo nobene državne politike. Prav tak vtis ustvarja opozicijski tisk s svojimi praznimi napovedmi, kakor da pri nas sploh ne bi bilo nobene politične stabilnosti, temveč se menjajo vlade in politične linije kakor se pač komu zljubi. Da mora potem trpeti tudi državni interes, je več ko jasno in v tem je tudi vzrok, da govorimo o teh govoricah, pa čeprav poznamo njih praznoto.

Nič ni na svetu večno, najmanj pa so večne vlade in zato je gotovo, da pride tudi čas, ko bo odstopila vlada četvorne koalicijske. Toda tudi za demisijsko vlado in za spremembo njenega političnega pravca morajo biti dani tehtni argumenti. Mora se izpremeniti politična situacija, mora biti podan dokaz, da bi druga vladna kombinacija vršila vladne posle bolje in uspešneje. Za odstop sedanje vlade pa še ni bil podan noben argument. Če namreč opozicija želi drugo vlado, to še dolgo ni noben argument, kajti katera opozicija na svetu si ne želi druge vlade?

Če torej hoče opozicija v resnici, da pride do spremembe režima, potem mora ona najprej sama poskrbeti za spremembo politične situacije. In dejansko ima v KDK zbrana opozicija moč in priliko, da politično situacijo spremeni. Treba ni nič drugega, kakor da korigira malo svoje nesprejemljive zahteve in da upošteva, kar upoštevajo že davno vsi dobri politiki sveta, da je politika stvar možnosti, ne pa nemožnosti.

Naj KDK s svojimi pozitivnimi zahtevami dokaže, da hoče sporazum in da je na državnem stališču, pa bo takoj tu druga politična situacija in otvoritev vladne krize bo resnica. Dokler pa voditelji KDK izjavljajo, da sploh z nikomur nehoče razgovarjati, dokler hočejo v parlamentarni državi na neparlamentaren način izvesti pogajanja, tako dolgo tudi ostane politični položaj neizpremenjen in tako dolgo ni vzroka za vladno krizo.

Še manj pa je mogoče govoriti o spremeni situaciji, kadar mislijo voditelji KDK, da je vsa njih naloga le v tem, da tekmujejo med seboj v licitaciji najbolj radikalnih zahtev. Taka licitacija vendar ne more biti nobeno priporočilo za opozicijo, temveč narobe samo dokaz, da se opozicija ne zaveda svoje odgovornosti pred državo.

Priznavamo radi, da ni opozicija brez vseh argumentov in vladna koalicijska je opoziciji tudi že dovolj jasno povedala, da je pripravljena uvaževati in sprejeti marsikatero zahtevo opozicije. Mesto pa, da bi KDK to pripravljeno upoštevala, mesto da bi ponujeno roko sprejela, pa se ponaša s tem, da hoče z glavo skozi zid. Ali z glavo se ne pride skozi zid in samo krivda KDK je če, mora obstojati vladna četvorna koalicijska tudi iz tega vzroka, da dokaže KDK, da ne bo s trmoglavostjo prav nič dosegla. V petih mesecih bi se pač že mogla KDK o tem prepričati, ker je imela za to dovolj prilike. Ali očitno gospodje od KDK vseh teh dokazov nehoče videti, ker jim ti niso po volji, ker nimajo dovolj poguma, da bi z napačne poti krenili na pravo.

In ker nimajo tega poguma, se tolažijo z vestmi o vladni krizi, zato dajejo sebi in pristašem korajžo z govoricami o skorajšnji vladni krizi. Toda vse te iz želje poročene napovedi so brez cene, ker želje ne odločujejo v politiki. Čas bi že bil, da bi voditelji KDK to spoznali in stopili na realna politična tla in — vrgli vlado.

Narodna banka o zahtevah gospodarskih krogov

Guverner Narodne banke g. Ignac Bajloni je o svojem bivanju v Zagrebu in Ljubljani kjer je stopil v stik z zastopniki gospodarskih krogov in se informiral o njihovih željah in zahtevah, podal na poslednjih sejah upravnega odbora obširno poročilo, ki ga sedaj časopisje v celoti objavlja. Zahteve teh gospodarskih krogov so trojne vrste. Prve se nanašajo na devizne predpise in na delo z valutami; druge na poslovanje Narodne banke; tretje pa so splošne prirode. Iz njegovega poročila posnemamo zahteve slovenskih gospodarskih korporacij.

V prvi vrsti se nahajajo samo sledeče zahteve ljubljanskih gospodarskih korporacij: da naj v bodoče slovenski uvozniki dobivajo tuje valute naravnost od Narodne banke in njenih filijalk.

Upravni odbor Narodne banke smatra, da bi to bil monopol, prepuščen Narodni banki za izključno prodajo deviz, ki ni niti času primeren niti upravičen.

Pod drugo vrsto se nahajajo sledeče zahteve ljubljanskih gospodarskih krogov in mišljenje upravnega odbora Narodne banke:

1. Da naj Narodna banka dela na tem, da se reši vprašanje industrijskega kredita.

Guverner izjavlja, da je komisija pravosodnega ministrstva te dni dokončala pravilnik o industrijskih obveznicah, ki bo predmet podrobne razprave na prvem sestanku centralne industrijskih korporacij, kar upravni odbor sprejema povoljno na znanje.

2. Da se slovenskim hranilnicam zajmajo reeskomptni krediti za slučaj naglega dvigovanja vlog.

Upravni odbor nima možnosti, da bi jamčil za kredite v slučaju odpovedi vlog. V vsakem konkretnem slučaju pa bo Narodna banka pripravljena, da se takoj ugotovi opravičnim potrebam in storila bo toliko, kolikor je to mogoče.

3. Da se državni papirji sprejemajo v neomejeni količini.

Naše zakonodavstvo omejuje to in tudi pri vseh emisijskih ustanovah obstoja taka omejitev in radi tega te zahteve ne moremo sprejeti.

4. Da se Narodna banka zainteresira za poljedelski kredit.

Upravni odbor smatra, da je člen 11, toč. 8, sprememb zakona o Narodni banki, ki ga je sprejel izreden zbor bančnih akcionarjev dne 8. julija 1928, dovolj zajamčil izvrševanje te zahteve.

5. Da se industrijalcem povečajo krediti. Kadar bo Narodna banka razpolagala z dovoljnim sredstvi, se bo tej želji ugodilo v mejah možnosti.

6. Da se Narodna banka še nadalje zainteresira za kredit obrtnikom.

Upravni odbor je mišljenja, da kreditiranje malih obrtnikov spada v delokrog Obrtne banke. Prošnje obrtnikov, predvsem podjetnikov, ki razpolagajo s premoženjem, ki prosijo za velike kredite, bo banka reševala, kadar bo mogla dati večje kredite.

7. Da se sedanja obrestna mera Narodne banke po možnosti zmanjša.

Upravni odbor je mnenja, da za sedaj noben razlog ne govori v korist te zahteve.

8. Da se pogoji za podelitev kreditov ublažijo.

Z zakonom in pravilnikom so predpisani pogoji, ki jih mora izpolniti prosilec, da bi dobil od Narodne banke kredit.

9. Da se dosedaj predpisan rok od treh mesecev za menice podaljša na šest mesecev.

Zahteva je nesprejemljiva, ker je v nasprotju z zakonskimi predpisi in s prakso emisijskih ustanov.

10. Da se krediti za izvoznike dajejo direktno, ne pa preko bank.

Narodna banka kreditira izvoznike tudi direktno, če ima dovolj jamstva.

11. Da se pri podelitvi kreditov posveti posebna pozornost ljubljanski trgovini en gros in da se slovenskim trgovcem povečajo krediti.

Pri razdeljevanju kreditov upošteva Narodna banka vse trgovce in industrije enako merno.

Zahteve splošne prirode so sledeče: 1. Da Narodna banka pospeši delo na saniranju državnih financ; da se občuti njena ingerenca pri odpravi pasivnosti naše trgovske bilance.

2. Zagrebški gospodarski krogi so protivni državnim posojilom pri naših denarnih ustanovah, kakor so Narodna banka in Poštna hranilnica.

3. Da Narodna banka dela na to, da se državna podjetja komercializirajo.

4. Gospodarski krogi soglašajo, da je današnji promet zelo slab in da nanaša velike škode gospodarstvu.

5. Istotako se vsi pritožujejo na počasno izvrševanje sodnih razsodb.

6. Slovenski industriji se pritožujejo na premajhno carinsko zaščito. Cestokrat je polfabrikat bolj podvržen carini, nego konečni proizvod.

7. Vsi se pritožujejo, da država ne izpolnjuje svojih obveznosti.

8. Da se čim prej ustanovi gospodarski parlament v smislu čl. 44. ustave.

9. Da se s posebnimi pogodbami uredijo trgovske razmere z državami na Sredozemskem morju in na vzhodu.

10. Da se ukine davek na poslovni promet.

Madžarska iredenta

Praga, 21. nov. (Tel. >Slov.) Na proračunski razpravi v senatu je senator madžarske narodne stranke Richter ostro napadal češkoslovaško politiko napram Madžarski. Govoril je o jubilejni spomenici predsednika Masaryka. Kar se tiče madžarskih stremiljenj po reviziji, je priznal tudi predsednik Masaryk, da so mirovne pogodbe potrebne gotovih pojasnili. Revizija ali razjasnitev. Ne gre za besede, temveč za dejanja. Če imenuje Masaryk Rothermereovo akcijo, da je nestvaren diletantizmu, se sklicuje na etnografski zemljevid v znani knjigi Scotusa Viatorja >Plemeniski problemi Madžarske< in pri tem ironično pripomni, da se ta diletantizem strinja najmanj z Rothermereovim diletantizmom.

Praga, 21. nov. Senat je danes nadaljeval proračunsko debato. Republikanski senator Volay je grajal navedbe nekega govornika koalicije iz Slovaške ljudske stranke, češ da bi se njegov govor v neinformiranih krogih mogel smatrati za opozicionalen govor. Grajal je tudi, da opozicija očita državi absolutizem in pomanjkanje demokracije. Govorniki narodnih manjšin so v proračunski razpravi ponovno zahtevali pomoči tudi iz inozemstva. Če bi v državi res vladal absolutizem, potem bi tudi opozicija ne mogla tako svobodno govoriti, kakor se to vrši v resnici. Sedanja večina še daleko ni izpolnila vseh svojih nalog, želi pa poštenega razmerja z opozicijo.

Pet milijard za a'kohol

Praga, 21. nov. Senat je danes po poročilu Pastirika in Trške in po kratki debati odobril novelo k zakonu o prepovedi točenja alkoholnih pijač pri volitvah. V debati je bivši pravosodni minister, narodni socialist dr. Vesely izrazil obžalovanje, da se s spremembo dosedanjih zakonov zopet odpirajo vrata alkoholu. Priznal je, da je gostilniški obrt velikega pomena. Ne priznava pa utemeljenosti motiva, ki je dal povod za novelo zakona, da so namreč gostilničarji zahtevali, da naj se prepoved točenja pri volitvah omeji. Ni dvoma, da si gostilničarji tako izgubo vedno znajo pokriti na drug način. Sicer pa si ljudje sami že pred volitvami nabavijo toliko zaloge, da denarna zguba gostilničarjev ni velika. Temu nasproti pa je treba poudariti, da so statistiki izračunali, da se v Češkoslovaški v enem letu izda za alkoholne pijače več kot 5 milijard Kč, kar znaša pri 14.000.000 prebivalcev na dan 15.000.000 Kč. Vsak gospodarsko misleč človek se mora čuditi, da grozilo denarja za čisto nepotrebno reč. Če se izda 15.000.000 Kč za alkohol, manjka ta denar za druge življenske potrebščine in so na ta način prikrajšani drugi obrti. Zakon o prepovedi točenja alkohola pri volitvah ima pred očmi velik vzgojni cilj in je zelo obžalovati, da se ta cilj opušta pri tej zakonski noveli. Ta zakonski načrt pomeni težko napako za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo, ki sta okuženi z alkoholom. Narodna skupščina bi se morala sramovati, da dopušča tako zlorabo alkohola.

Tudi drugi govornik, posl. Havlena se je izjavil proti temu, da se omeji prepoved točenja pijač. Omenil je, da ta novela nudi možnost, volivcu vliči s špiritom navdušenje za one politične stranke, ki imajo zadostne volivne fonde. S tem zakonom se uvajajo volitve z golažem in pivom, kakor je bilo prej to v navadi na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji. Končno je proti noveli protestiral komunistični poslanec dr. Herz, ki je mnenja, da bi to služilo samo vladnim strankam, da bi mogle vplivati na volivce. Končno je poročevalec, senator Pastirik, pobijal pomisleke opozicije, vsled česar so komunisti ironično protestirali.

Reminiscence Habsburžanov

Madrid, 21. nov. (Tel. >Slov.) Ob priliki polnoletnosti bivšega prestolonaslednika Otona Habsburškega je bil v tamošnjem gradu velik sprejem. Bivši prestolonaslednik Oton je nosil madžarsko gala obleko. Pri sprejemu je bila prisotna bivša cesarica Zita, vsi njeni otroci in ves dvor. Sprejemu je sledil gala banket in koncert mestne godbe. Od vseh strani sveta je prišlo na stotine brzojav. Iz Bilbae se je pripeljalo mnogo aristokratskih rodbin, da so izkazale bivši cesarici svojo udanost.

11. Da se čim prej izglasuje zakon o državnih taksah in o trošarinah.

12. Da se izvede izenačenje zakonodajstva.

13. Slovenski gospodarski krogi niso zadovoljni z dosedanjim kreditno politiko Poštne hranilnice. Oni bi želeli, da bi bili v njej zastopani.

K tem zahtevam se izjavlja, da se Narodna banka o vseh teh predmetih zvožno interesira, ona jih proučuje in bo s svojim mišljenjem predložila merodajnim faktorjem na reševanje. Kakor je znano, se je na sestanku, ki se je vršil 7. t. m. pri predsedniku vlade g. dr. A. Korošcu in kateremu so prisostvovali vsi zainteresirani ministri in predstavniki gospodarskih krogov, o teh vprašanjih

ker mora biti v demokraciji merodajen čut solidarnosti. Dalje je govoril o političnih razmerah na Slovaškem, kjer se more politična vzgoja dvigniti samo s šolsko vzgojo, to je z povzdigo šolstva. Ugotovil je, da je šolstvo na Slovaškem zelo napredovalo, ravnotako tudi v obmejnih krajih, kjer morajo še nadalje ostati taki učitelji, ki se zavzemajo za državne interese. Komunisti Sohor je kritiziral materialno stanje državnih uslužbencev, posebno pri železnici. Nemški krščanski socialci Fritscher je odklanjal državni šolski monopol in zahteval popolno svobodo v narodnem in verskem pogledu. Sodelovanje vere je v šoli brezpogojno zahtevati. Razkristjanjenja šol mora biti konec. Rekel je: »Nočemo omejitve svobode drugih, isto svobodo zahtevamo tudi zase. Za rešitev šolskega vprašanja je samo ena pot: miren sporazum.« Končno je govoril še socialni demokrat Počisk o oboroževanju Madžarske in nemški narodni socialist Teschner, ki priznava, da je v razmerju med češkim in nemškim narodom prišlo do manjše napetosti. Zahteval je samoupravo nemških pokrajin. Za državo pa je smatral kot najpotrebnejše popolno nevtralnost. Narodni demokrat Müller je odgovarjal, da ne more sprejeti recepta, da bi se Češkoslovaška izjavila za nevtralnno državo, ker se je bati, da bi bila češkoslovaška nevtralnost respektirana tako malo, kakor je bila belgijska.

Miklas - novi avstr. predsednik?

Dunaj, 21. nov. (Tel. Slov.) Zvezni predsednik dr. Hainisch je sklical avstrijsko zbornico za volitev novega zveznega predsednika na dan 5. decembra. Krščansko socialna stranka bo sedaj najbrže kandidirala svojega predsednika narodnega sveta Viljema Miklasa. Miklas je oče 12 otrok, med njim 2 nun. Bil je gimnazijski ravnatelj v Hornu na Nižjem Avstrijskem, prej pa učitelj v Trstu in v Prosnici. V prvih letih republike je bil državni podtajnik za prosveto. Od 1. 1920 je član, od 1. 1923 pa predsednik narodnega sveta. Osebnost je zelo skromen politik in odkrito verske narave. Pri ostalih strankah večine, pri velenemcih in Landbundu, je še opaziti nekoliko odpora proti volitvi Miklasa, ker so te stranke proti izvolitvi aktivnega politika.

Pred konferenco strokovnjakov

Pariz, 21. nov. (Tel. Slov.) Včeraj je Briand razpravljal z ameriškim državnim podtajnikom Castlejem, Kellogovim namestnikom, o udeležbi Amerike na konferenci strokovnjakov za ureditev vprašanja vojne odškodnine in o vprašanju razorožitve. Castle je stavil znatno prijaznejše predloge, kakor pa se nahajajo v Coolidgejevem govoru.

100 milijard za onustošenja po vojni

Pariz, 21. nov. (Tel. >Slov.) Kakor je izjavil minister za javna dela Forgeot ob priliki o razpravi proračuna za porušene francoske kraje, bo obnova porušenega ozemlja v Franciji dokončana 1. 1929. Odškodnine privatnim osebam so znašale dosedaj 75 milijard, državne nabave pa 25 milijard.

Obsojen atentator

Atene, 21. nov. (Tel. >Slov.) Atentator na grškega predsednika Konduriotisa Gussios, ki je bil včeraj obsojen na 14 let ječe, je potem, ko so ga odpeljali v ječo, poskusil samoumor. Pred sodiščem se je pritoževal radi tega, ker ni bil obsojen na smrt. Gussios je popolnoma gluhi in nevrastenčen.

Drobne vesti iz sveta

Število mrtvih pri eksploziji smodnišnice v Vincennesu znaša dosedaj 4. Eksplozija je nastala radi tega, ker je nekemu delavcu padla granata na tla.

Pri poskusu, prekositi svetovni višinski rekord, se je francoski letalec Lemoigne v višini 9200 m radi pokvare kisikovega aparata onesvestil in z letalom strmoglavil proti zemlji. K sreči pa je v višini 1500 metrov zopet prišel pravočasno k zavesti ter se mu je posrečilo, letalo zopet uravnati, nakar je gladko pristal.

Proti Habsburžanom. »Česke Slovo« demantira vest, da se bo grad Konopišt vrnil otrokom nadvojvode Franca Ferdinanda.

obširno razpravljalo. Narodna banka bo tudi nadalje gledala, kako se ta vprašanja razvijajo, kako se rešujejo od strani merodajnih faktorjev in bo vložila ves svoj vpliv, da se ona čim prej in čim najbolj povoljno rešijo v korist domačega gospodarstva in napredka vse države.

G. Radoljović je z nekoliko izbranih besedi podčrtal važnost sestanka pri predsedniku vlade. On pravi, da je ta sestanek zelo uspešen in da je zelo važno ono, kar je končno na njem bilo sporazumno sklenjeno, to je, da se čim prej pristopi k ustanovitvi gospodarskega sveta. Dokler pa on ne bo ustanovljen, se bodo taki sestanki pogostokrat vršili, da bi se na njih sporazumno razpravljalo in našlo vzroke, ki motijo pravilen razvoj gospodarstva.

K sporu med rezervnimi častniki

Te dni je v Ljubljani ustanovljeno novo društvo rezervnih častnikov. Člani tega »samostojnega« društva, katerega pravila še niso potrjena, so večinoma ljubljanski rezervni častniki. Ustanovljeno pa je bilo na pobudo iz »Združenja rezervnih častnikov in bojnikov« izključenih članov.

Mi se s tem novim »samostojnim« društvom sploh ne bi bavili, če se tem povodom ne bi pojavile vesti, ki v popolnoma napačni luči prikazujejo to zadevo. Sam osrednji odbor je radi tega objavil daljšo izjavo, ki predvsem ugotavlja, da so bili vsi člani uprave ljubljanskega pododpora izključeni. Ker je tudi nadzorni odbor to izključitev potrdil, je ona postala pravomočna in vse vojaške in državne oblasti so prenehale občeovati s tem odborom. Ker niso hoteli izročiti funkcij in promoenja, izjavlja osrednji odbor, da se bo to po izteku določenega roka zahtevalo preko sodišča.

Ker bo tako vsa zadeva prišla pred sodišče, se ne bomo spuščali v podrobne komentarje postopanja nekaterih ljubljanskih gospodov. Obžalujemo, da je prišlo tako daleč, ker smo vedno zastopali stališče, naj se vse uredi mirnim in sporazumnim potom. Časa in priložnosti je bilo zato dovolj. Bili smo in smo še vedno mnenja, da v organizacijo rezervnih častnikov ne spada politika. Naj bi tudi med rezervnimi častniki vladala ona disciplina in oni duh pravega rodoljublja in ljubezni do naše države, ki vlada v vrstah naše Arabe vojske. Zato ne moremo odobravati nobenih pokretov, ki bi šli proti edinstveni državni organizaciji rezervnih častnikov in smo proti temu, da bi se spori med njimi reševali v javnosti. Kajti s tem se daje povoda netočnim komentarjem, kar najbolj dokazuje izjava Svetozarja Pribičevića, ki javno odobrava take samostojne pokrete. Radi tega ponovno opozarjamo naše prijatelje, da naj ostanejo člani »Združenja rezervnih častnikov in bojnikov«.

Še o aferi g. Ambroža

Ze od nekdaj je bilo tako, da se skuša rešiti z nesramnostmi, konur so zmanjkali argumenti. Tako bi se hotelo tudi »Jutro« z nesramnimi napadi na nas izvelči iz zadrege. Zato par ugotovitev.

G. Ambrož je sam priznal, da je bilo njegovo poročilo o rapalskih demonstracijah deloma neresnično, deloma pretirano in sestavljeno po dobljenih instrukcijah. Prepuščamo vsakemu bralcu, da sam presodi, če spada tako poročanje med ono novinarsko delo, ki mora biti vedno zaščiten in za katerega mora absolutno veljati svoboda tiska. Mi smo vsaj tega mnenja, da velja svoboda tiska le za vestno in točno poročanje.

Popolnoma izmišljeno pa je, da bi mi le z besedo ali tudi le med vrsticami odobravali nadzorstvo policije nad novinarji. Nasprotno mi vsako tako nadziranje odklanjamo in smo absolutno za svobodo tiska. Zato je tudi jasno, da ni nikdar ne bi mogli odobravati izjemnih policijskih odredb proti novinarjem, ki vrše pošteno in vestno svoje delo. Še manj pa bi mogli odobravati odgona, temveč bi nasprotno v takem slučaju pozitivno branili novinarske pravice.

To naše stališče ni od danes, temveč smo ga leta in leta vestno branili in zato odklanjamo nesramne očitke »Jutra« z ogorčenjem.

Pred razpustom zagrebške trg. zbornice?

Zagreb, 21. novembra. (Tel. Slov.) Ker je po odredbi čl. 298 finančnega zakona trgovinski minister pooblaščen, da izvede reorganizacijo trgovskih zbornic, je pozval zagrebško trgovsko zbornico, da predloži svoj načrt. Zagrebška zbornica pa tega ni storila. Po zakonu zapadejo v treh mesecih mandati predsednika in odbornikov. Nove volitve se ne morejo izvršiti, ker nov volivni red ni potrjen. V Zagrebu se boje komisarjati. Zato vale krivdo na sedanjo upravo, ker ni pravočasno stavila predloga o novem volivnem redu. Uprava se izgovarja s tem, da so se mnogi člani prizadevali, da ne bi prišlo do nobenih sprememb, hoteč se s tem boriti proti režimu.

Dve železniški nesreči v Zagrebu

Zagreb, 21. nov. (Tel. Slov.) Nocoj sta se pripetili dve nesreči na zagrebških kolodvorih. Na kolodvoru za ranžiranje je bil zgnečen železničar Mato Tompa, ki je bil rojen 1871., oče 5 otrok. Na glavnem kolodvoru se je smrtno ponesrečil kretnik Franjo Turkovič.

Delavci v Oroslavcih stavkalo

Zagreb, 21. novembra. (Tel. Slov.) Danes so delavci v tekstilni tovarni v Oroslavcih stopili v stavko. Vzrok stavke ni znan. Zdi se, da je nastal radi nesoglasja med delavci in delodajalci v vprašanju plač.

Novosadska vremenska napoved. Večji del vedro. Prehodno oblačno. Severozapadni vetrovi. Dežja ne bo.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, v gorah jutranja megla in slana, poudnevi milo vreme.

Ljubljanska oblasna skupščina

Včeraj je dovršila ljubljanska skupščina svoj delovni program in zato je bilo zasedanje skupščine odgodeno. Pravilno je na seji povdaril finančni referent dekan Skubic, da je bilo delo oblasne skupščine tako plodonosno, da zasluži zahvalo vsega slovenskega naroda.

Poleg cele vrste potrebnih in dobrih uredb je oblasna skupščina vršila tudi oblasni proračun in s tem poskrbela, da bo mogel oblasni odbor še v večji meri ko dosedaj, skrbeti za napredek slovenskega gospodarstva. Ni se ustrašila oblasna skupščina nobenih demagoških očitkov, temveč dala je oblasnemu odboru tudi za delo potrebna sredstva. V tem se je prav prijetno razlikovala od opozicije, ki je bila sicer nad vse marljiva pri stavljanju novih zahtev, ki pa si ni belila glave, kje dobiti sredstva za kritje teh izdatkov. Mesto tega je prav pridno kričala proti novim davkom in zlasti njen tisk je v tem oziru zagrešil marsikako demagogijo.

Uspešno in plodonosno je bilo delo oblasne skupščine in to v prvi vrsti vsled enotnosti njene večine. Vsak njen član se je v polni meri zavedal svojih dolžnosti ter vestno vršil svojo nalogo. Pri tem pa je vsak podredil svoj osebni interes splošnemu in v oblasni skupščini ni bilo nobenih reklamnih govorov, temveč vedno so bili merodajni le stvarni oziri. Uspeh oblasne skupščine je zaslug vseh oblasnih poslancev in samo v zadoščenje nam je, ko moramo konstatirati, da so volivci SLS izbrali prave zastopnike, da so bili vsi poslanci SLS moške na svojem mestu.

Oblasni odbor pa se je s svoje strani potrudil, da je s skrbno pripravljenim materialom olajšal delo skupščini in omogočil, da je bilo v tako kratkem času izvršeno tako veliko delo.

Z včerajšnjo sejo oblasne skupščine je bilo zaključeno nje jesensko zasedanje. Preds. dr. Natlačen je po otvoritvi sporočil skupščini, da predlaga oblasni odbor, da sme Kmetijska šola na Grmu prodati dve neplodni parceli v Kandiji in za izkupiček kupiti gozd ali travnik.

Poslanci so vložili sledeče predloge: Posl. Brenčič (SLS) in tov. za izredno podporo okrajnemu cestnemu odboru na Vrhniki za povodenjske poškodbe v polhovgrajski kotlini: Posl. Kobal (SLS) in tov. glede ustanovitve ekspoziture okrajnega glavarstva v Mokronogu: Posl. Lavtižar, Arnež in Jan (SLS) in tov. 1. V zadevi prispevka za hudournik v Ratečah. 2. V zadevi prispevka za hudournik v Pišeni. 3. Glede vojaške ceste iz Kranjske gore na Vršič.

Nato je skupščina prešla na

POROČILA ODSEKOV.

Poročevalec Novak je poročal za odsek za uredbe. Ta odsek je sklenil predlagati skupščini, da se občina Struge, politični okraj Koročevje, izloči iz območja cestnega okraja ribniškega in priključi cestnemu okraju Vel. Lašče. Občina Struge je tozadevno svojo prošnjo utemeljila s tem, da je gospodarsko vezana v velikolaško kotlino. Ze več let prebivalstvo želi, da bi se občina priključila cestnemu odboru v Velikih Laščah. Velikolaški in ribniški cestni odbor sta se izrekla za priključitev. — Ta predlog je skupščina brez debate soglasno sprejela.

Nato je poročevalec Oblak poročal o uredbi o ustanovitvi zaklada za zgradbo malih stanovanj v spremenjenem besedilu. Prvotna uredba, ki se je sprejela v poletnem zasedanju, ima razne pomanjkljivosti glede praktične uporabe. Tako n. pr. odredba, da se mora vsako posojilo od strani zaklada zavarovati na prvem mestu, ovira nekatere stavbne zadrage, da preko prve hipoteke ne morejo najeti posojila. Sedaj se dovoli posojilo tudi preko prve hipoteke, če je sicer dovolj zavarovano. S tem se omogoča najetje posojila tistim, ki niso mogli pokriti ene četrtine zneska. Dalje se je izlazalo, da je poroštvo premajhno. Če znaša zaklad 700.000 Din, je možno poroštvo le za to vsoto, to je kakih osem do deset hiš. Zato je treba napraviti elastičnost, da se poroštvo zveča. — Uredba je bila z dodeljenimi spremembami obl. odbora brez debate soglasno sprejeta.

Nato so prišle v razpravo nadaljnje tri uredbe o lovskem zakupu, lovski škodi in o zatiranju škodljive divjačine. Poročevalec Oblak je obrazložil najprej uredbo o lovskem zakupu, nato pa ostali dve ter navajal vsebino vseh treh uredb. Tudi te tri uredbe so bile sprejete soglasno brez debate.

Nadaljnja točka dnevnega reda je bilo

POROČILO ODSEKA ZA JAVNA DELA.

Odsekov poročevalec Novak je poročal o predlogu oblasnega odbora glede določitve mostov na Kirshlagerjevem mostu v Trbovljah, o čemer je »Slovenec« že obširno poročal. Nadalje je poročal o predlogu oblasnega odbora radi preložitve klanec na okrajni cesti Brezno—Marno in rekonstrukcije mostov na progi Smarjeta—Marnska kapela.

Cesta Smarjeta—Brezno—Marno—Dol veže hrastniški premostopni revir s Savinjsko dolino in tvori najkrajšo zvezo hrastniške doline s političnim središčem okraja, z mestom Laško. Cesta Smarjeta—Brezno je v prvem delu zgrajena po nasipu, ki je svoj čas služil poljski železnici za prevoz premoga iz rudnika Brezno na žel. postajo Rimske toplice. Pri vasi Brezno je cesta v dolžini 200 m tako strma, da je za travljivi promet nesposobna. Ljudje s težavo spravijo svoje prideleke, predvsem les na trg. Ta del ceste ogrožajo plazovi. Trasanje za potrebno preložitve je že izvršeno. Dolžina znaša 1550 m. Gradbeni stroški 750 tisoč Din.

S to preložitvijo je v zvezi rekonstrukcija mostov na cesti Smarjeta—Marnska kapela.

Ti mostovi so leseni in zgrajeni za poljsko železnico. Les je sedaj preperel, da ne prenese več večje obtežbe. Zato je treba lesene dele izmenjati, opornike povečati in vozno širino povečati. Stroški bodo znašali okrog 100.000 Din. Na celi progi je treba urediti odtok vode, položiti cevi in izkopati jarke. To delo bodo v glavnem izvršili cestarji. Večje poprave se bodo izvršile obenem z ostalimi gradbenimi deli.

Nato je poročal o predlogu obl. odbora, da se zgradi deželna cesta Ponikve—Dečja vas—Jordan—Kal. Cesta Ponikve—Dečja vas—Jordan—Kal, ki bi znašala v svoji dolžini 3500 m, gradbeni stroški pa 875.000 Din, je potrebna za pospeševanje gospodarstva, kakor tudi iz prometnih razlogov, posebno pa ker nimajo vasi Ponikve—Dečja vas—Jordan—Kal nobenih medsebojnih prometnih vezí.

Nadalje je predlagal, da se sklene z ozirom na gradbo novih del posebna resolucija: Da bo vsak poslanec vedel, kaj je iz njegovega okraja pripravljenega za izvršitev in katera dela se bodo najprej v sporazumu s krajevnimi faktorji izvršila, predlaga odsek to-le resolucijo:

Vsem okrajnim cestnim odborom naj se pošlje načrt novih zgradb odnosno preložitve cest, ki se nameravajo graditi v dotičnem okraju. Okraji naj se izjavijo, katere zgradbe smatrajo za najnujnejše in najpotrebnejše, da se v prihodnjem letu zgrade in za katere so že letos postavili v proračun svoje zakonite prispevke. Ta program z vsemi odgovori in sklepi okrajnih — cestnih odborov naj se v prvem prihodnjem zasedanju predloži odseku za javna dela, da ga pregleda in odobri. Skupščina je vse tri predloge in resolucijo sprejela soglasno brez debate.

Nadalje je poročevalec Novak poročal, da je odsek sklepal o raznih stavljenih predlogih. Odsek je sklenil, da se 22 predlogov, ki so jih vložili poslanci Deželak (2 predloga), Perme (4 predlogi), Jan (1 predlog), Križnik (1 predlog), Umnik (2 predloga), Pevec (1 predlog), Kobal (1 predlog), Planina, Uršič in tov. (2 predloga), Erjavac (3 predlogi), Pezdire (1 predlog), dr. Česnik (2 predloga), Tomazin (2 predloga), odstopi oblasnemu odboru v proučevanje in poročilo. Nadaljnji predlog posl. Planine in Uršiča in tov. glede podpore okrajnemu cestnemu odboru v Škofji Loki se odstopi oblasnemu odboru v takojšnje uvaževanje in vpoštevanje. Predlog posl. Tratnika in tov. glede pospešitve zgradbe projektirane železnice Sevnica—St. Janž se odstopi oblasnemu odboru v intervencijo na merodajnih mestih. — Ti predlogi so bili brez debate soglasno sprejeti.

Nato je skupščina prešla na

POROČILO ODSEKA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE.

Odsekov poročevalec posl. Arnež je poročal, da je odsek sklenil, da se predlog poslance Mayerja in tov. radi ukinitve davčnega urada na Vrhniki odstopi oblasnemu odboru, da posreduje za ugodno rešitev zadeve.

Skupščina je predlog sprejela brez debate soglasno. Nato je prišel v razpravo predlog oblasnega odbora glede pritožbe Hinka Logarja, upravitelja v bolnici za duševne bolezni na Studencu.

Predsednik dr. Natlačen je odredil s pritrilom zastopnika velikega župana, da se o tem predlogu razpravlja v tajni seji. Stenografi in časniki so zapustili dvorano, galerija pa se je izpraznila. Po zopetni proglasitvi seje za javno, je predsednik razglasil sklep tajne seje, da se pritožba Hinka Logarja, upravitelja v bolnici za duševne bolezni na studencu, zoper prevečeni odlok iz državne v samoupravno službo kot neutemeljena zavrne.

S tem je bil dnevi red izčrpan. Predsednik dr. Natlačen je spregovoril naslednje besede:

»S tem je delo, ki je bilo namenjeno skup-

G. K. Chesterton — Fr. Poljanec:

Višnjevi križ

(Dalje.)

Rumeni omnibus je lezel po severnih cestah, da so se jim zdele ure brez konca; veliki detektiv ni hotel nič več pojasniti, in morda so njegovi pomočniki čutili molčec pa naraščajoč dvom o njegovi nalogi. Morda so čutili tudi molčec pa naraščajočo željo po kosilu, saj ure so se zavlekle že daleko preko običajne ure kosila, in dolge ceste severnih londonskih predmestij, se je zdelo, da se kot peklenski teleskop iz dolžine vlečejo v dolžino. Bila je ena tistih poti, ki človeka na njih venomer čuti, da je moral priti že na konec sveta, pa nazadnje najde, da je prišel samo do začetka tufujskega parka. London je odmril v umazanih gostilnah in pustem grmičevju, nato pa se je zopet neopaženo rodil v bleščetih visokih ulicah in hrumečih hotelih. Bilo je, kakor da bi človek šel skozi trinajst različnih navadnih mest, ki se ravno dotikajo. Pa čeprav je zimski somrak že grozil cesti pred njimi, je pariški detektiv še vedno molče sedel in opazoval in ogledoval stranice ulic, ki so na obeh straneh mimo bežale. Ob času, ko so pustili za seboj Camden Town, so stražniki skoro pospali; nazadnje so pa kar nekam poskočili, ki je Valentin nenadoma šinil kvišku, z roko oba moža udaril po ramenih in zakričal nad voznikom, naj ustavi.

Zavretili so se po stopnicah doli na cesto, ne da bi vedeli, zakaj so jih izselili; ko so se ozirali po pojasnilu, so zagledali Valentina, kako je s prstom zmagoslavno kazal okno na levi strani ceste. Bilo je veliko okno, ki je tvorilo del dolge fasade neke pozlačene, palače podobne gostilne, ta del je bil odločen za častivredne obede in nosil napis »restavracija«. To okno kot vsa druga v hotelovi fasadi

je bilo iz hrapavega slikanega stekla; v sredi pa je bil velik, črn udor kot udrina v ledu.

»Vendar zopet migljaj,« je vzkliknil Valentin in vihtel palico; »kraj z udrim oknom.«

»Kakšno okno? Kakšen migljaj?« je vprašal njegov glavni pomočnik. »Ej, kakšen dokaz imate, da ima to z njima opraviti?«

Valentin je svojo bambusovo palico od srda skoraj zlomil.

»Dokaz!« je vzkliknil, »Za Boga milega, človek gleda za dokazom! Ej, seveda, verjetnost je z dvajset proti eni, da to nima z njima nič opraviti. Toda kaj drugega naj storimo? Ali ne vidite, da moramo ali slediti to eno divjo možnost ali pa iti domov spat?« Ropotajoč je odšel v gostilno, za njim pa spremljevalci, in kmalu so sedeli za majhno mizo pri obilnem obedu in od znotraj ogledovali zvezdo iz strtega stekla. Pa še zdaj se jim ni zdelo kdovekaj poučna.

»Okno se vam je ubilo, kakor vidim,« je dejal Valentin natakarku, ko je plačeval račun.

»Da, gospod, je strežaj odvrnil in se skrbno sklanjal nad drobižem, ki mu je Valentin molče dodal ogromno napitnino. Natakark se je vrvaval v prijazni pozornosti, ki je pa ni bilo moči napačno umeti.

»Ah, da, gospod,« je dejal. »Zelo čudna stvar to, gospod.«

»Res? Povejte nam jo no,« je dejal detektiv z brezbržno radovednostjo.

»Torej, dva črna oblečena moža sta prišla,« je natakark dejal; »dva tistih tujih duhovnih, ki okoli letajo. Naročila sta čisto majhen poceni prigrizek in eden od njiju ga je plačal in odšel. Drugi je šel pravkar za njim, da ga dohiti, ko sem zopet pogledal račun in videl, da mi je plačal več kot trikrat preveč. «Šlišite,« pravim možu, ki je bil že skoro skozi vrata, »vi ste preveč plačali.« »O,« pravi čisto hladno, »ali res?« »Res,« pravim in vzamem račun, da bi mu ga pokazal. Na, pa jo imaš po betici.«

Vaše zrcalo pravi: „Lepa si potom Elide!“

Toda dve kremi morata biti: Elida Coldcream za čiščenje in hranjenje kože ponoči. — Elida Creme de chaque heure, ki jo tisoče dam čišla kot najboljšo kremo sveta. Ta se takoj vsrka v kožo ter ima presenetljivo zdravilen učinek. — Koži daje mnogo občudovano, zaželeno alabastru enako barvo.

ELIDA KREME

ščini v tem zasedanju, dokončano. Mislim, gospodje poslanci, da je skupščina na delu, ki ga je izvršila v teh 31 dneh svojega zasedanja, upravičeno lahko ponosna. (»Tako je!«) V tem času se je obravnaval in sprejel proračun za leto 1929. To se pravi: Skupščina je rešila eno izmed največjih temeljnih nalog, ki se ji stavijo po zakonu, da si namreč ustvari svoj delovni program za bodoče leto in da si zagotovi za izvrševanje tega programa tudi potrebna materialna sredstva.

Poleg tega pa je skupščina izvršila ogromno zakonodajno delo v tem letu. Dovolite, gospodje poslanci, da vam pokličem v spomin uredbe, ki jih je skupščina v tem času obravnavala in sprejela. So to te-le uredbe: Uredba o službenem razmerju oblasnih cestarjev in mostinarjev, uredba o preustroju okrajnih zastopov in odborov na ozemlju ljubljanske oblasti, uredba o okrajnih blagajnah v ljubljanski oblasti, uredba o požarno-policijskem redu in gasilstvu, uredba o pobiranju občinskih taks, uredba o pobiranju samostojnih občinskih naklad na pivo in žgane opojne pijače, uredba o ribarstvu, uredba o oblasnem proračunu za l. 1929 z vsemi tozadevnimi uredbami, ki tvorijo sestavni del oblasne proračunske uredbe, uredba o lovskem zakupu, uredba o lovski škodi, uredba o zatiranju divjačine in uredba o ustanovitvi zaklada za zgradbo malih stanovanj. V celoti je to 13 uredb: Vsekakor je to uspeh, na katerega bi bil lahko marsikateri evropski parlament ponosen.

Gospodje, ko zaključujem zasedanje, si štejem v prijetno dolžnost, da se vam za vaše

sodelovanje, kar najlepše zahvalim. Prav posebno se moram zahvaliti gospodom v finančnem odseku, ki je imel zlasti v tem zasedanju ogromno nalogo in delo, prav posebno pa njegovemu načelniku Skubicu. (Ploskanje.) Prav tako se zahvaljujem odseku za uredbe, ki je tudi izvršil v tem času častno svojo nalogo.

Pri tej priliki ne smem in ne morem pozabiti tudi sodelovanja našega časopisja. Zahvaljujem se gg. časnikiarjem, ki so s svojim poročanjem podpirali naša stremjenja, ki gredo za tem, da dvignejo blagostanje v naši oblasti.

Iskreno želim, da bi Bog naše delo v tem zasedanju blagoslovil, da bi obrodilo v korist našega naroda in zemlje kar najlepše sadove.

Poslanec Skubic je spregovoril to-le:

»Zasedanje, ki ga danes končujemo, se je pričelo s poročilom našega predsednika. Iz tega poročila o izvršenem delu smo razvideli njegovo delovanje in veliko delo naše oblasti za naš slovenski narod. Ko je slovenski narod to poročilo bral in slišal, ga je z vso dušo odobrilo, ker je videl, da sloni to poročilo na izvršenih dejstvih. Ko izročamo nov proračun, ki smo ga sprejeli, oblasnemu odboru v izvrševanje, upamo, da bo delo na podlagi tega proračuna v prihodnjem letu za naš narod kar najbolj blagotono. Zato čutimo v sebi sveto dolžnost, da se oblasnemu odboru, v prvi vrsti njegovemu predsedniku, kar najiskrenejše zahvalimo v imenu slovenskega naroda. (»Tako je!«) in mu kličemo tudi v naprej: Z Bogom za narod!« (Burno ploskanje.)

Nato je predsednik zaključil sejo in proglasil zasedanje za odgodeno.

»Kaj menite?« je vprašal njegov sopogovarjavec.

»Hm, na sedmero svetih pisem bi prisegel, da sem na ta račun zapisal 4 s. (4 šilinge; angleški šiling ima približno vrednost nemške marke, torej skoro 14 Din.) Zdaj pa vidim, da sem zapisal 14 s., tako jasno kakor da je natiskano.«

»No?« je kriknil Valentin in vstajal počasi, toda z zarečimi očmi, »in potem?«

»Župnik tam za vrati pravi čisto mirno, žal mi je, da vam medem račune, bom pa za okno plačal. «Za kakšno okno?« pravim. »Za to, ki ga bom ubil,« pravi in udari po kleti šipi z dežnikom.«

Vsi trije poizvedovalci so hkrati vzkliknili; nadzornik pa je čisto tiho dejal: »Ali gremo za pobeglimi norci?« Natakark je z nekim okusom za smešno zgodbo nadaljeval:

»Tako me je presenetilo, da sem sekundo zija kot bedast in nisem mogel nič narediti. Možakar je odšel in je tovariša dohitel prav za voglom. — Nato sta pa tako hitro šla po bulloški cesti, da ju nisem mogel ujeti, dasi sem tekel po nasipu okoli, da bi ju.«

»Bulloška cesta,« je dejal detektiv in po tem prevozu šinil urno kot čudna dvojica, ki jo je zasledoval.

Pot jih je zdaj peljala skozi gole opekaste ulice kot skozi predore; ulice, ki so imele malo luči pa tudi malo oken; ulice, ki se je zdelo, da so zazidane čez in čez iz golih vsakovrstnih ozadij. Mrak je visel nad njimi in niti londonskim stražnikom ni bilo lahko uganiti, v katero smer so stopali.

Nadzornik je bil pa vendar prepričan, da bodo bržkone zadeli na kak del hamptedskega loga. Sinji somrak je nenadoma pretrgalo izboklo, s plinom razsvetljeno okno, kakor volovskemu očesu podobna svetiljka.

Hampstead — londonsko predmestje.

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 22. novembra, Cecilija, Filemon, Maver.

Osebnosti

★ Prestavljena sta okrajna glavarja Ivo Poljanec iz Maribora v Črnomelj in dr. Lovro Hacin iz Črnomlja v Maribor.

★ Državni geodetski izpit na tehniški fakulteti sta položila Avgust Mencinger in ing. Milan Šter.

★ Inženjerski izpit iz rudarstva je napravil na našem vseučilišču g. Viktor Ojster iz Ljubljane.

★ Učiteljske spremembe v ljubljanski oblasti. Marija Vidmar iz II. dekl. mešč. šole na II. deško mešč. šolo v Ljubljani; Ivanka Prosenec iz mešč. šole v Krškem na mešč. šolo v Trzinu; Just Hvala z osnovne šole v Poljanah na mešč. šolo v Trbovljah; Ida Labernik iz Čemšenika v Lichtenurnov zavod v Ljubljani; Ernestina Kerijančič iz Lichtenurnovega zavoda dodeljena računovodstvu v Ljubljani; Emilija Kristian iz Repenj v Borovnici; Marija Ložar iz Moravé na Črnuče; Gabriella Treo iz Vrhnike v Vel. Lašče; Pavla Peitler-Leskovec iz Zagorja v pisarno drž. nadzornika v Litiji; Ivan Zupan iz Leš v Vel. Dolino; Hilda Lang iz Sromelj v St. Janž; Ljudovik Grum z Brezj v Šmartno pri Litiji; Bogumila Skulj iz Nevelj v Zagorje; Franc Strus od Sv. Trojice v Dol. Logatec; Srečko Kristian iz Bevk v Leše; Drago Mehora iz Podzemlja v Senkov Turn; Olga Föderperg iz Begunj v St. Vid nad Cerkljo. Nameščeni so učiteljski abiturijenti, bivši vojak A. Alojzij Knol v Fari vasi in Zupane Lojze v Šredljecu, Majnik Ferdinand na Jezerskem.

Ostale vesti

★ V Prago! Še osem dni je čas, da se lahko prijavite za potovanje v Prago, ki ga bo priredila prihodnje leto Jugoslovanska orlovska zveza v Ljubljani. Prijavite se vsaj do 1. decembra in vpošljite prvo tretjino skupne svote, ki znaša za III. razred 750 dinarjev, za II. razred in stanovanje v konviktu 1050 Din, za II. razred in privatno stanovanje pa 1150 Din. Prijavo in denar pošljite Orlovski zvezi, Ljubljana, Ljudski dom.

★ Iz Južnoštajerske hranilnice v Celju. Kakor je javnosti že iz sklepov mariborske oblasti skupštine znano, postane dosedanja Južnoštajerska hranilnica v Celju, za katero je doslej jamčilo le pet okrajnih zastopov, Oblastna hranilnica mariborske oblasti z jamstvom cele mariborske oblasti. V svrhu preustroja odn. prevzema Južnoštajerske po mariborskem oblastnem odboru se je vršila dne 20. t. m. popoldne v posvetovalnici celjske Mestne hranilnice seja, ki so se je udeležili predstavniki okrajnih zastopov Šoštanj, Vranksko, Gornjigrad, Šmarje in Sevnica, za mariborski oblastni odbor je seji prisostvoval

Smoking - frak
elegančno
na cene 1/2
SCHWAB, Ljubljana

In Valentin se je ustavil pred majhno, ljubko slaščičarno. Po hipnem obotavljanju je vstopil; stal je v polni dostojanstvenosti sredi blestečih barv slaščičarne in z neko skrbnostjo kupil trinajst čokoladnih cigar. Očividno se je pripravljaj, da nekaj razkrije; pa mu tega ni bilo treba.

Koščena, postarna mlada ženska v trgovini je njegovo izbrano zunanost opazovala z nehoteno radovednostjo; ko je pa zagledala vrata za njim zastavljena s sinjim krojem nadzornikom, so se ji oči očividno poživile.

»O,« je dejala, »če ste prišli zaradi tistega zavoj, sem ga pravkar odposlala.«

»Zaradi zavoj?« je Valentin ponovil; zdaj je bil on na vrsti, da je radovedno gledal.

»Mislim zavoj, ki ga je pustil gospod — duhovni gospod.«

»Sveta nebesa,« je dejal Valentin in se naglil naprej in prvič priznal svojo radovednost, »za Boga svetega, povejte nama kaj se je prav za prav zgodilo.«

»Hm,« je ženska pomišljajoč dejala, »duhovna sta prišla pred dobre pol ure in kupila nekaj metinih kolačkov, se malo razgovarjala, nato pa odšla proti logu. Sekundno kasneje je pa eden prišel v trgovino nazaj in rekel: »Ali sem pustil tu zavoj? No, jaz sem vse pregledal, pa ga nisem nikjer mogla najti; pa je dejal, »Nič ne dé; toda če bi se prikazal, ga, prosim, izročite na tale naslov,« in pustil mi je naslov in en šiling za trud. In zares, dasi sem mislila, da sem povsod vse preiskala, sem našla, da je pustil rjav papirnat zavoj, in tako sem ga oddala na kraj, kakor je rekel. Naslova se zdaj ne morem spomniti, bilo je neke v Westminsteru.« Ker pa je bila stvar videti tako važna, sem mislila, da je policija zavoljo nje prišla.

»Tako tudi je,« je Valentin kratko odvrnil. »Ali je hampsteadski log tu blizu?«

»Westminster — notranji del Londona. Poleg starodavne westminstrske opatije in drugih državnih poslopjij stoji tam tudi nova katoliška nadškofijska cerkev.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

oblastni predsednik g. dr. Leskovar. Razgovor je bil vseskozi stvaren in je bil sklep glede preustroja Južnoštajerske soglasen. Na seji se je ugotovilo, da gre vsem dosedanjim okrajnim zastopom, ki so nosili jamstvo, enkratna odpravnina po 200.000 Din, sevnške-mu pa povrh še 50.000 Din, ker spada v ljubljansko oblast in ne bo mogel biti deležen nadaljnjega delovanja Južnoštajerske odn. oblasne hranilnice. Južnoštajerska prične poslovati kot Oblastna hranilnica mariborske oblasti s 1. januarjem 1929, ko se prenese sedež iste v Maribor. V dosedanjih prostorih v Celju ostane podružnica z obširno avtonomijo, lastnim odborom in lastnim delokrogom. Seveda ostane poslovanje Južnoštajerske odn. kasneje podružnice Oblastne hranilnice normalno in nemoteno.

★ Podoželska društva opozarjamo na vprizoritev Ganghoferjevega »Podobarja«, ljudske igre s petjem, godbo in plesom, ki se vrši v nedeljo 25. t. m. ob 3 popoldne na Ljudskem odru v Ljubljani. Ta slikovita ljudska igra je dosegla zadnjo nedeljo velik uspeh in bo brezdvoma tudi podoželskemu občinstvu nudila najboljši užitek.

★ Uradni list št. 109 od 19. novembra objavlja med drugim tudi novi zakon o državljanstvu.

★ Otvoritev telefona v Borovnici. Dne 16. novembra t. l. je bila pri pošti Borovnica otvorjena telefonska centrala.

★ Podružnica Državne hipotekarne banke v Ljubljani od 30. oktobra 1928 dalje zopet sprejema prošnje za hipotekarna posojila.

★ Ponovno opozarjamo vse služkinje, da posredovanje dostokrat izrabljajo dobička-željne osebe v sebične namene. Edina res prava posredovalnica za služkinje je posredovalnica Poselske zveze v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v Delavski zbornici na Miklošičevi cesti. Ta edina izvršuje posredovanje solidno, ker ji ne gre za profit, ampak le za to, da poštenim gospodm nudi tudi poštene služkinje. Zato se tudi vse gospodinje, ki hočejo imeti dobre služkinje in jih za njih zvesto službo tudi človeka dostojno plačati, obračajo za služkinje le na posredovalnico Poselske zveze.

★ Pozno cvetje. Rdeče jagode, zrele in cvetoče, dalje cvetoče vijolice, trobentice in marjetice nam je poslala g. Matilda Krašovic iz Poljčan. — Dve krasni, cvetoči vrtnici in vijolici nam je poslala g. Ana Briški iz Fare pri Kostelu z besedilom: »Tudi pri nas cveto vijolice in lepe krasne vrtnice! Na vaši uradni mizi naj diše!« — Iskrena hvala!

Proslava 10 letnice nar. osvobodjenja in osvojitve Maribora

Vsi bodo prihiteli dne 1. decembra v Maribor. 1. decembra mora biti impozanten izraz nezlomljive volje vseh, ki so se ob severni meji v zadnjih desetletjih bojevali in žrtvovali, da so meje naše domovine nedotakljive in vsekoli nespremenljive. Na tisoče se jih je že prijavilo in tisoči se bodo tekom tega tedna še prijavili. Proslave se bodo udeležila vsa narodna društva korporativno. Ob tej slovesni

»Petnajst minut,« je ženska dejala, »kar naravnost, pa pridete prav na prosto.« Valentin je skočil iz trgovine in začel teči. Ostali detektivji so ga sledili z obotavljajočim se tekom.

Ulica, ki so po njej hiteli, je bila tako tesna in s sencami tako zaprta, da, ko so prišli nenadoma ven pod milo obširno prostrano nebo, so bili presenečeni, da je bil večer še tako svetel in jasen. Popolna pavje zelena kupola se je med temnečim se drevjem in temnimi vijoličastimi daljami pogrezala v zlato. Bleščeča zelena barva je bila ravno dovolj globoka, da sta se ena ali dve zvezdi kot kristalni točki z nje odražali. Vse, kar je dnevene svetlobe še ostalo, je v zlatem blišču legalo preko mej Hampsteada in tiste priljubljene globeli, ki ji pravijo Dolina zdravja.¹⁾ Izletniki, ki se potikajo po teh krajih, se še niso popolnoma razšli; nekaj dvojic je pokvečeno sedelo po klopih; in v daljavi je zdaj pa zdaj še kriknila deklica na gugalnici. Nebeška gorja se je poglobila in ponirala krog vzvišene človeške vsakdanjosti. In stoječ vrh klanca in zroč po dolini je Valentin opazil stvar, ki jo je iskal.

Med črnimi in razhajajočimi se skupinami je bila v tej dalji ena posebno črna, ki se ni razšla — skupina dveh duhovniških oblečenih postav. Dasi sta se zdeli majhni kot žuželki, je Valentin mogel videti, da je ena veliko manjša kakor druga. Dasi se je oni kot kak učenjak držal upognjeno in se je preprosto vedel, je vendar mogel opaziti, da je mož precej nad šest čevljev visok. Stisnil je zobe in šel naprej, nepotrpežljivo vihteč palico. Ko je sčasoma razdaljo bistveno zmanjšal, črni postav pa kakor v velikem drobnogledu povečal, je opazil še nekaj drugega; nekaj, kar ga je presenetilo, kar pa je vendar nekam pričakoval. Naj je bil visoki duhovni školdkoli že, o identiteti malega ni mogel dvomiti. Bil je njegov prijatelj s harviškega vlaka, zavaljeni mali župnik eseki, ki ga je bil opozoril na njegove rjave papirnatte zavoje.

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

»Vale of Health.«

priliki bodo odlikovani mnogi zaslužni možje, ki so ob naši severni meji vodili borbo proti tujčevi invaziji. Dne 1. decembra — vsi v Maribor!

NAVODILA:

Veljavnost izkaznic za četrtinsko vožnjo v Maribor. Izkaznice veljajo za četrtinsko vožnjo iz oddelne postaje v Maribor in nazaj. Na oddelni postaji naj si vsak udeleženec kupi polovični vozni listek za Maribor. Ob prihodu v Maribor ga ne sme izročiti vratarju, ker se bode z njim peljal brezplačno nazaj. Kdor listek ali izkaznico zapravi ali kdor ne bo dal v Mariboru izkaznice žigosati, bo moral za vožnjo nazaj plačati celi vozni listek.

Žigovanje izkaznic. Izkaznice za četrtinsko vožnjo se morajo dati žigosati v Mariboru. Žigosale se bodo dne 1. decembra od 13. do 19. ure v čakalnici 3. razreda na glavnem kolodvoru v Narodnem domu ter v Unionu (pri Götzu); dne 2. decembra pa od 10. do 15. ure samo v Unionu.

Izkaznice za neveljane osebe. Posamezne osebe, ki niso veljane pri nobenem društvu, se naj ne obračajo po izkaznici na pripravljalni odbor v Mariboru, ampak naj se zgledajo pri županstvu ali pri kakem društvu svojega bivališča.

Udeležba aktivnih vojakov izven Maribora. Vsem aktivnim vojaškim osebam, ki so l. 1918. sodelovale pri osvoboditvi Maribora, je ministrstvo vojne in mornarice dovolilo dopust, da se lahko udeležijo proslave dne 1. decembra v Mariboru. Proslava traja od 30. novembra do 2. decembra 1928. Prosilci za dopust naj se sklicujejo na naredbo ministrstva vojske in mornarice z dne 13. novembra 1928. Pov. br. 7703.

★ Napad na drveči vlak. Včeraj ponoči so pri Podsusedu na Hrvaškem napadli potniški vlak neznan zlikovci. Padlo je nekaj strelcev. Pri tem je malo manjkalo, da ni postal strojevodja žrtev napada. Orožništvo vrši v okolici obsežne poizvedbe.

★ Kam vodi slabo čtivo. Dubrovnika policija je odkrila tajno društvo, katerega člani so bili dijaki srednjih šol. Društvu je bilo ime »Podzemski vampir«, v njem pa so se družili dijaki, zastrupljeni po pustolovskih novelah, romanah in filmih. Vprašanje je še, kdaj in če bi sploh oblasti zvedele za obstoj tega društva, da se ni tle dni pripetil težek slučaj, ki je odkril te »vampirje«, njihove »statute« in njihovo skrivališče. Neki gimnazijec nižjega razreda je namreč napadel svojega tovariša »vampirja« in ga slučajno le lažje ranil z nožem v glavo, dasi je le malo manjkalo, da ga ni zabodel v sence. Pri preiskavi, ki jo je uvedla policija, se je ugotovilo, da so se »vampirji« shajali v temnih votlinah in podzemskih hodnikih stare dubrovnike trdnjave. Vhod v glavni stolp »vrhovnega senata vampirjev« je zelo ozek in se človek komaj prerine skozi. Najbolj značilna ceremonija se je vršila pri sprejemanju novih članov. Pred senatom je bila miza, vanjo je bil zaboden nož, poleg njega pa prižgana sveča. Po pravilih so se nepokorni člani ali oni, ki so hoteli izstopiti ali izdati obstoj društva, kaznovati s tem, da so jih privezali na stebre v teh katakombah. Najhujša kazen pa je bila po vzgledu orjunaškega vojaškega reglementa smrt. Oblasti so bile najbolj presenečene, da je bil nad skrivališčem postavljen periskop, kot ga rabijo podmorski čolni. »Vampirji« smatrajo za svojega največjega nasprotnika dijaško društvo »Alba«. Profesorski zbor je še med preiskavo izključil iz zavoda tri člane tega društva. Natančno ni bilo mogoče ugotoviti pravega namena tega društva, ker ga člani uporno skrivajo in tajne vse.

★ Stavka pristaniških delavcev v Splitu. V petek, dne 16. t. m., je izbruhnula v Splitu stavka pristaniških delavcev. Stavka je nastala radi tega, ker so razni izvozniki dali tranzitni prevoz v zakup na akord in so delavci mislili, da so s tem prizadeti njihovi interesi. Delavska zbornica je poslala svoje delegate in zahtevala intervencijo okrajnega glavarstva, da se ta spor čimprej reši.

★ Huda nesreča v mostarskem rudniku. V mostarskem rudniku se je predvčerajšnjim popoldne hudo ponesrečil delavec Marko Kojčič. Padel je v 20 metrov globok rov, odkoder teče voda v Neretvo. Tok vode je bil tako močan, da so ga mogli pogniti šele prav tam, kjer rudniška voda že pada v Neretvo. V nezavestnem stanju so delavca prepeljali v bolnišnico, kjer so mu morali amputirati obe nogi.

★ Roparski umor pri Zagrebu. Na cesti iz Zagreba v Zapršič se je izvršil v ponedeljek zvečer roparski napad, katerega žrtev je bil 60letni kmet Ivan Šantulič iz vasi Polugi pri Kraljevcu. Šantulič je prišel v Zagreb in tam prodal 500 litrov vina, za kar mu je gostilničar izplačal 400 Din are. Zvečer se je Šantulič odpeljal iz Zagreba. Na cesti med Podsusedom in Zapršičem je Šantulič v temi napadel neznan mož, ga vrzel z voza, nato pa ga pretepel s pestjo po glavi in ga krepko obrcal. Ropar je nato vzel nezavestnemu kmetu ves denar, okrog 400 Din, skočil na voz ter pognal konje, da čimprej pobege s kraja, kjer je izvršil svoj zločin. Kmet se je nato osvestil ter se splazil do železniške postaje, kjer je zopet omedlel, vendar pa so ga tam našli ljudje. V torek zjutraj so hudo ranjenega Šantuliča prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Konje in voz so pozneje našli ljudje na cesti. Za roparjem, ki je človeka umoril radi borih 400 Din, ni nobenega sledu. Domnevajo pa, da je to kak Šantuličev znanec, ki je najbrže mislil, da bo imel Šantulič več denarja pri sebi.

★ Mati ubila hčer, ker je pobegnila s ciganom. V vasi Progarju pri Sremski Mitrovici je živel 17letna Radmila Pucarevič, najlepše dekle v vsej okolici. V Radmilo se je zaljubil ravno tako 17letni cigan Pera Vujič, katerim je Radmila pobegnila. Ko je

zato zvedela njena mati Kata, se je takoj odpravila k hčeri v 30 km oddaljeno vas Krujevece. V hiši mladega cigana je pograbila velik mesarski nož in planila vsa besna v sobo, kjer je mlada Radmila ravno veseljavila s sosedomi. Vzkliknila je: »Jaz sem jo rodila — jaz jo bom ubila!« ter je zabodla svojo hčer v vrat in v rebra. Radmila je še istega dne umrla v bolnišnici. Sodišče v Sremski Mitrovici je obsodilo Kato Purgačevićovo na deset let težke ječe. Zanimivo je, da je pred 26 leti, ko ji je bilo šele 16 let, tudi mater odvedel neki cigan — stric cigana Pere Vujiča.

★ PRIHOD SV. MIKLAVŽA je naslov prizoru, ki ga nudi Prosvetna zveza vsem veljanjnim društvom za Miklavžev večer. Cena je 5 Din.

★ KNJIGA »FANTIO, LE GOR VSTANI!« je že izšla in se dobi pri Sveti vojski v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Dejstvo, da je izšla že v drugi nakladi, je dokaz, da je fantom zelo všeč. Stane broš. 12, vez. 20 Din.

★ NAVAL KRVI, SRČNA TESNOBA, ZASOPLJENOST, PLASLJIVOST, ŽIVČNA RAZDRALJIVOST, CTOZNOST, MIGRENA, POMANJKANJE SPANJA se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »FRANZ-JOSEF« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zoprtja. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špec. trgovinah.

★ SANITOL za desinfekcijo za časa NALEZLJIVIH BOLEZNI dobite v vseh lekarnah in drogerijah.

Miklavžev večer v »UNIONU«

dne 5. decembra ob 7 zvečer

ne bo nudil zabave in razvedrila samo otroščim, temveč bodo tudi odrasli očarani nad prekrasno režijo te prireditve. Zato pridite na prireditev vsi, mladi in odrasli, ker za vsakega bo odločeno mnogo lepega.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo vršijo Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Siskli.

© Francoska doba med Slovenci je naslov predavanju, katerega bo imel ravn. dr. Mal na 7. prosvetnem večeru. Predavanje bo ilustrirano s skioptičnimi slikami, katere nam bodo kazale dogodke iz dobe, ko je Napoleon zaklical: »Ilirija vstani!«. Prosvetni večer bo v beli dvorani Uniona ob 8.

© Samo še tri dni je do velikega zborovanja v Unionu, na katerem bo slovenski narod, predvsem mladina, z vso strogostjo obsodila zločinsko početje demona alkohola in ga izročila v roke pravice... Na zborovanju bodo govorili: gg. dr. Ivo Pirc, Rudolf Horvat, Joško Lindič in akademik Seibitz. Opozarjamo p. n. občinstvo na manifestacijski spreved, ki ga priredi trezna, slovenska mladina.

© Umrlj so v Ljubljani v času od 17. do 21. t. m.: v bolnici: Ježica Kos, pos. hči, Trzin; Alojzij Pečnik, sin mizarja, Dvor 42; Jera Staker, ml. narica, 68 let, Staro Brezje pri Koprivniku; Marija Vidmar, kuharica, 55 let, Dole 1; Alojzij Kotar, delavec, 82 let, Moravska gora 53; Albina Šraj, žena voznika, 34 let, Kačja vas 16.

© Izjava. Dopolnilnik »Slov. Narod« se je v svojem poročilu o poteku izrednega obnega zbora ljubljanskega podobora udruženja rez. oficirjev, ki se je vršil 19. t. m., obregnil ob mena, češ, da sem »očividno pod pritiskom prevzel koščljivo nalogo komisarjevega zagovornika in da je pri glasovanju glasoval proti predlogu samo »komisarjev ekaponent«. Z ogorčenjem odklanjam insinuiranje, da bi me sploh kdo naprosil ali mi celo zapovedal, da se udeležim obnega zbora ali mi vobče dal kaka navodila. Za predlog uprave sem zaznal šele, ko ga je predsednik prečital in sem tudi spontano po svoji najboljši vesti nastopil proti predlogu in proti neutemeljenemu sumničenju predsednika.

Chic Parliante rabijo
Cendre de rose
all Rose Corail
Bourjois - Paris

Nikar ne mučite svojih otrok z občajnim ribjim oljem, ker se vsi otroci razvesele z

JEMALT -om

Izdelkom ribjega olja, ki ima izredno prijeten okus. Dobiva se v vseh lekarnah v malih zavojih po Din 25— in v velikih zavojih po Din 42—.

Kar se pa tiče izraza »ekspozent komisarija« pri pomirjam, da sem svobodno človek, ki si upa povedati svoje mnenje — celo na obsegu zboru rezervnih oficirjev v Ljubljani. Pribijem pa javno dejstvo, da predsednik obsega zboru ni smatral za umestno, da bi pozval zborovalce k redu, ko so me med govorom hrupno motili, tako da sem končno območnik, ker se moj govor sploh ni čul. Tako je v praksi svoboda govora — prostovoljni članovi združenja — ki si drznejo svoj glas povzdigniti proti predlogu uprave! — V Ljubljani, 20. novembra 1928. — Josip Stukelj, tajnik pošne di-rekcije.

○ Megla... Pravo pozno-jezensko razpo-že-nje vlada v teh dneh po ljubljanskih ulicah. Nizko nad hiše se je spustila megla, gosta megla. Dolgčas je povsod, to je lahko opaziti na vsakem koraku. V pisarni je sredi dneva treba luči, šele pozno popol-dne se za trenotek pokaže sonce, pa ne vsak dan. Ljudje hitijo po posilih hitreje kot navadno, tesno se zavijajo v suknje, če jih imajo; vsi oni, ki jim ni treba, pa sploh ne prihajajo na ulice. Zato so ulice zvečne prazne, napolnijo se zgolj ob važnejših urah, jutraj, opoldne, zvečer, pa tudi tedaj je naj-prometnejše. Periferija spi, sanja, gosta megla se tam še bolj pozna.

○ Československa obec v Ljubljani. Upozor-nujemo članstvo na koncert Pražské akademické filharmonie, s vyhradné českým programem, který se koná v sobotu, dne 24. t. m. o osmé hodině v Unionu.

○ Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vabi vse ljubljanske hišne posestnike, da se natančno in točno odzovejo objavljenemu vabilu davčne administracije v Ljubljani ter se v svrhu novega popisa hiš v smislu novega davčnega zakona zglasijo v določenih dneh pri javni admini-straciji na Bregu. V prihodnje bodo namreč od-padli vsakokratni popisi hiš, mesto teh se bo vo-dil kataster hiš pri davčnih uravah in je torej v interese hišnih lastnikov samih v svrhu odmere novega davka, da so ti popisi pravilno in pravo-časno izvršeni.

○ Zopet komunistični lepaki. Ljubljanskim komunistom je najbrže od njihovih demonstracij 14. t. m. ostalo še nekaj letakov, kajti v tork zvečer so jih dosedaj še neznane osebe raztrosile po mestu. Letaki so prav taki, kot oni od 14. t. m., to je šaplografični in z ostro protidržavno vse-bino. Politični oddelek policije je včeraj mrzlično

delal, da bi izsledil krivce ali pa tajno tiskarno le-takov. O novi komunistični aferi in o uspehu poli-cijskih poizvedb niso dobili časniki nobenih in-formacij.

○ Pred nosom so mu ukradli premog. Banč-ni uradnik Lavoslav D., stanujoč na Vodnikovu ce-sti, se je te dni vrnil popoldne domov. Opazil je, kako štirje moški nesejo iz hiše, kjer stanuje, dve težki vreči. Šel je oddaleč za možakarji. Ti so opa-zili, da jih D. zasleduje ter so z vrečami zavili v gozd na Rožniku, kamor se D. ni upal za njimi. Ko je prišel domov, je ugotovil, da so mu neznan moški odnesli vrečo premoga, njegovi hišni last-nici pa vrečo krompirja.

○ Zensko kolo ukradeno. V neskončni seriji kolesnih tatvin v Ljubljani se je pripetila pred dnevi mala izprememba: ukradeno je bilo žensko kolo, kar se že skoraj leto dni ni pripetilo. Ukra-denka, uradnica Alojzija Kunaver, je pustila kolo v veži Zadržne gospodarske bandke, odkoder ji ga je neznan tat (ali tatice?) izmaknil. Kolo je bilo znamke »Gorec« s številko 298.747 in je bilo vredno 1800 Din.

○ Dober plen tatu. V noči od 19. na 20. t. m. se je splazil v stanovanje predelavca Ignacija Er-žena na Gradu neznan moški. Odnesel je Erženu več obleke in galanterijskih predmetov, njegovemu sostanovalcu Juliju Štitarju pa zlimsko suknjo in kompletno obleko. Eržen trpi 1710 Din škode, Štri-tar pa 1400 Din.

○ Zopet deška pustolovščina. Komaj so na Hrvaškem ujeli dva mlada pustolovca, ki sta po-begnila iz Ljubljane, že je prihitela na policijo druga mati, ki je zopet prijavila, da ji je pobegnil njen sinko. Je to 15letni vajenec Rudolf P., ki se je naveličal knefre in šla ter izjavil materi, da gre raje k stricu krave past. Reče seveda ni po-mislil, da bo malo težko pasti v tem času krave. Morda ga bodo našli še pri stricu na deželi.

○ Javna borza dela. Delo je na razpolago: moškim: 1 manipulantu za trdi les, 30 rudar-jem, 1 sodarju, 7 čevljarjem, 2 ključavničarjema, 1 kamnoseku, 5 kleparjem, 3 elektromonterjem, 1 pečarju, 1 železostugarju, 1 kolarju, 1 hišniku, 3 tesarjem, 1 lesostugarju, 2 hlapeca, 3 kroja-čem, 1 pleškarju, 2 mizarjema, 1 sedlarju, 1 me-sarju-klobasarju, 10 navadnim delavcem, 5 va-jencem; ženskam: 1 frizerki, 10 pletilkam za jopice, 1 kmečki dekli, 1 pletilki za nogavice, 6 tkalkam, 1 kuharici, 2 služkinjama, 2 šiviljama za plašče.

Sedaj je čas

da si okrepite izmučeno telo, izboljšate kri, ure-dite prebavo! Uporabite staro, priznano Hoče-varjevo aromatično železnato tink-turo, ki za zdravje, kri in moč! Ne kvari zob! 1/4 l steklenice 20 Din. Za uspešno zdravljenje je porabili 3 steklenice. — Razpošlila z navodilom edino: Lekarna pri Anđelju Varhu na Vrhniki.

kjer so se prileževali, da jih nekateri fantje po-zivajo na »auf bikse«. Tam so jih pa vprašali, če imajo dovoljenje od magistrata za prodajanje slik in brošur, ter jim zagrozili, da jih bodo zaprli, če bodo to še naprej delali brez dovoljenja. Torej s socialnim bojkotom ni očitno nič.

○ Zopet karambol. Na križišču Glavni trg—Drž. most. Iz smeri Kralja Petra trga privozi proti Glavnemu trgu avto št. 16—172; iz Gosposke ulice pa pridriči na kolesu trgovski vajenec Srečko Kosec. V trenutku, ko je avto zavil proti Koroški cesti, je hotel Srečko Kosec v zadnjem hipu še prehiteti avto s sprednje strani, vozeč proti Drž. mostu. Toda kolo je zadelo ob odhajalni obroč, ubogi kolesar pa se je znašel s prevrtilim kolesom na tleh. Topot je bil od kriv kolesar, ker je prenašlo vozilo; da ni prišlo do usodopolne nesreče, je predvsem šoferjeva zasluga, ki je v odločnem trenutku takoj ustavil avto.

○ Z izlozom si je hotela končati življenje vče-raj ponoči ob 1 uri natakarkjeva soproga Kačica K. Mož pa je namerno svoje žene takoj opazil in pokl-cal na pomoč rešilni oddelci, ki jo je prepeljal v bolnico.

○ Službo dobila za takojšen nastop pri tukajš-nji Borzi dela: 1 brivec in 1 dobro izvežban vinič-ar s spricevali.

○ ČEVLJE DOBITE POVSOD, dobre čev-lje tupašam, a prav dobri, nepremočljivi in nogi prijetni so le KARO čevlji, Maribor, Ko-roška cesta 19.

Celje

○ Slava mrtvim! Spominski koncert z izva-anjem Mozartovega »Requiem« se vrši v nedeljo 25. novembra 1928 ob pol 5. popoldne v Marijini cerkvi. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi. Oddolžimo se spominu mrtvih junakov s čim večjim pečetom koncerta!

○ Umrla je polnočnica med 20. in 21. novem-brom po zelo dolgi in mučni bolezni soproga našega prijatelja in somišljenika gospoda Deleja, poštnega poduradnika v pokajo. Pogreb bo v petek, dne 25. novembra v Mozirju.

○ Miklavževa prireditev. Najrevnejše učence okoliške deške šole v Celju (v prvi vrsti one iz Gaberij) bo letos obdaril Miklavž v nedeljo, 2. de-cembra ob 3. popoldne v šolski telovadnici. Veliko-dušne darove je naklonilo udi letos »Podporno dru-štvo za revne otroke v Gaberjah, ki se vse leto trudi, da more oblačiti za zimo čim več otrok. Šol-sko upravitelstvo izreka tem potom svojo najlep-šo zahvalo imenovanemu društvu. Poleg nastopa Mi-klavža, ki bo obdaroval uboge učence, se vprizori tudi igra »Napoleonov samovar«, nastopi otroški pevski zbor in iz prijaznosti sodeluje tudi orke-ster celjskega godbenega društva. Zato že danes vabimo na to prireditev vse prijatelje uboge mla-dine.

○ Ustanovitev rešilnega oddelka v Celju. Da se more ustanoviti pregled je li načrt za ustanovitev propotrebne rešilne postaje v Celju in za njega okolice izvedljiv, se bavijo nekateri člani prostov-olnega gasilnega društva celjskega z nabiranjem podpisov za prostovoljne prispevke v gori ozna-čeni namen. Še sedaj z veseljem ugotavljamo, da goji meščanstvo za ustanovitev rešilne postaje v Celju prav živahno zanimanje. Gasilno društvo bo s pobiranjem omenjenih prispevkov pričelo le te-da — če bo uspeh nabiranja akcije povsem po-voljen in uresničilega plemenitega načrta zagotov-ljeno.

○ K nesreči na stavbi pri Kroni smo prejeli sledeče pojasnilo: V sredo, dne 14. t. m. okoli 11. popoldne je padla posoda za prevažanje malte pri-bližno 3 m visoko in se zadelo ob oder, kateri za-branjuje vsako nesrečo. Po naključju je pa stal de-lavec Aleksander Kičan v bližini in ga je posoda zadela na glavi, seveda ga tudi malo ranila. De-lavec je vodstvo stavbe poslalo v bolnico, kjer so ga obvezali, takoj pa drugi dan opoldne po odpu-stili iz bolnice. Tako je delavec dne 16. t. m. zjutraj ob 7. zopet nastopil službo.

○ Rdeče tepice so se pojavile zadnje dni na mariborskih ulicah. Nosijo jih nekateri mladiči-Hrvati, ki hodijo po gostilnah in kavarnah ter po-nujajo gostom slike raznih hrvaških svetilnice in pa neke brošure. Oglasili so se tudi na policiji,

Najpreje nadrgnite obraz z

NIVEA-CREME

nato počakajte dve minuti (med tem se lahko oblačite).

Potem se namažite z milom in se brijete!

Čudili se bode, kako lahko se brije, in veselili se bode, kako mehka in gladka je potem Vaša koža. Niti na enem kraju ne bo Vaša koža razpo-kana in razdražena. Niti se ne bo pojavil slučaj, da Vam je koža napeta, čemur se doslej ni bilo moglo izogniti.

Za Vašo kožo je tako brije velika dobrota?

Organizacija prodaje vina v ljubljanski oblasti

(Konec.)

4. Neenotnost naših vin in pomanjkanje 2—3 dobrih enotnih tipov našega vina. To je zelo važen vzrok, ker nam onemogoča izvoz. Mi nimamo, razen evička, ki pa ni sposoben za izvoz, enotnega tipa vina, ampak zelo različne vrste vin. Vinska izvozna trgovina pa zahteva enotne tipe, in sicer tipe, ki so si vsako leto približno enaki, da si zagotovi stalne odjemalce, ki so navajeni na ta tip vina. Ko bi imeli take enotne tipe vin in ako bi bilo povoljno urejeno vprašanje izvoza, bi lahko izva-žali naša vina v Nemčijo, katere produkcija vina oddaleč ne krije njene potrebe. Tako so n. pr. v Nemčiji cene v gostilnah srednjim vinom 3.5 do 4.5 marke za liter, kar bi odgovarjalo v naši va-luti 47.15 do 56 Din.

Mnogo krivde je tudi na nas samih, namreč še mnogo pogreškov v kletarstvu, slabo šolana vina, prezgodnje trgatve, preveč slabih trtnih sort v vinogradih. Pri predstoječi obnovi starih, že ob-novljenih, a ostarelih vinogradov se bo pazilo na to, da se bodo obnavljali vinogradi le z boljšimi in z malo sortami.

Ker se gori omenjeni vzroki vinske krize ne bodo mogli tako kmalu odstraniti in da se vendar priporoče našemu vinogradniku do boljših dohod-kov, se bo moralo kmalu začeti z boljšo organiza-cijo prodaje vina v ljublj. oblasti.

ORGANIZACIJA PRODAJE.

Sila razmer je nekateri vinogradniki in druge činitelje navedla do tega, da so začeli organizirati prodajo vin s sejni in razstavami, ter tudi dosegli delne uspehe, da so vsaj nekateri prodali svoje vino in tudi po boljši ceni. Pomagalo se je s tem poedinim in ne splošno.

Vsled tega bi se moralo začeti z novo orga-nizacijo prodaje vin, in sicer le na združni pod-lagi. To bi bila edina pot in način, da bi se pri-delovalo boljše, enotno vino in lažje ter dražje prodajalo. Osnovati bi se morala v vsakem večjem vinskem okolišu vinska zadruga, a ne vinska za-druga, ki bi prirejale sejme in razstave ter po-sredovala prodajo vin svojih članov, ampak za-druga, ki bi dobivala od svojih članov grozdje v svrhu predelave v vino. Cilj teh združb bi bil, iz dobljenega grozdja napraviti, vporabiši pri tem vse načine modernega kletarstva, 1—3 stalne, eno-tne tipe dobrega in za izvoz sposobnega namiznega vina. Zadrugi bi bilo mogoče vzdržati te tipe stalno vsako leto glede sestave in okusa vina, ne glede na različna slabejša in boljša leta. S tem bi si pridobila stalne in zadovoljne odjemalce in cena vinu bi bila višja. Tem tipom vina bi se lahko dala imena okoliša. Seveda bi morala imeti taka za-druga dobro, vzorno zgrajeno klet, opremljeno z vsem modernim orodjem in pripravami, dobro stro-kovno moč, ki bi bila izvežbana v kletarstvu in vinski trgovini, ter dovolj obrabnega kapitala. Osnova-je teh združb bi morala podpirati država in oblast. Člani zadrug bi morali plačati deleže po površini svojih vinogradov. Grozdje bi se plače-valo po odstotkih sladkorja v moštu, pridobljenem iz tega grozdja, in sicer bi se plačalo pri oddaji grozdja polovica ali več kupnine, ostalo pozneje. Od čistega dobička bi zadruga plačevala svojim članom v razmerju dobavljenega grozdja in ne po deležih.

Vse te zunanje vinske zadruge v okoliših bi bile združene v centralni vinski zadrugi, ki bi imela svoje sedež v Ljubljani in katere naloga bi bila, da prevzema vina od združenih zadrug in jim preskrbi prodajo. Centralna zadruga bi dodala k ceni vinom zadruge gotov odstotek za režijo in ob-last. Člani zadrug bi morali plačati deleže po površini svojih vinogradov. Grozdje bi se plače-valo po odstotkih sladkorja v moštu, pridobljenem iz tega grozdja, in sicer bi se plačalo pri oddaji grozdja polovica ali več kupnine, ostalo pozneje. Od čistega dobička bi zadruga plačevala svojim članom v razmerju dobavljenega grozdja in ne po deležih.

Razen tega bi lahko zadruge ali pa centralna zadruga osnovale svoje vinoteče v vseh mestih ljubljanske oblasti, v katerih bi se točila izključ-no le vina teh zadrug.

Ustanovljene zadruge bi tudi učinkovale vzro-jevalno na vinogradnike: Ker bi se plačevalo grozdje po odstotkih sladkorja, bi se vršila trgatve kasneje, oddajalo bi se le boljše grozdje in ob-novljanju vinogradov bi vinogradniki sadihi i-še vrste.

Mnenja sem, da bi z ozirom na današnje stanje vinogradništva imeli uspeh le z osnovanjem takih zadrug in odstranitvi vinske krize. Dokler pa še niso ustanovljene te zadruge in dokler ne začne-jo poslovati, je potrebno, da se nadaljuje s pri-reditvijo sejmov in razstav, ter vsaj tako omili vinsko krizo.

V. Kužel.

K likvidaciji »Dolensko d. d. za industrijo dravac, Zagreb. Kakor smo že svedočeno poročali, je tvrdka »Dolensko d. d. za industrijo dravac sto-pila v likvidacijo. Ze v bilanci za 1926 je bila na glavnico 0.5 milj. izkazana izguba 0.385 milj. Po ravnozar objavljeni bilanci za 1927 je znašala iz-guba 419.000 Din.

Borza

21. novembra 1928.

DENAR

Tudi današnji devizni promet je bil znaten: znašal je 3.28 milj. Din, največ pa je bilo zaklju-čene devize Curih (126.000 frankov, t. j. 1.380.000 Din). Vse potrebo je morala kriti Narodna banka, ker je bilo privatno blago zaključeno samo v de-vizi Trst (1 zaključek). Učvrstilo se je tečaj Berlin, popustila sta pa London in Trst.

Zagreb. Amsterdam 2282.50—2288.50, Berlin 1354.75—1357.75, Budimpešta 991.22—994.22, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.50—801.50, London 275.68—276.48, Newyork 56.81—57.01, Pariz 221.48—223.48, Praga 168.37—169.17, Trst 207—209.

Curih, Belgrad 9.13, Berlin 123.78, Budimpe-šta 90.55, Bukarešt 3.13, Dunaj 78, London 25.19, Newyork 51.90, Pariz 20.25, Praga 15.975, Trst 27.215, Sofija 3.76, Varšava 58.98, Madrid 83.75. Dunaj, Belgrad 12.4975, dinar 12.4375.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

	povpraš	pon.	srednji	sr. 20. XI.
Amsterdam	—	2285.50	—	—
Berlin	1354.25	1357.25	1356.25	1356.—
Bruselj	—	791.22	—	—
Budimpešta	—	992.72	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	798.50	801.50	800.—	800.—
London	275.67	276.47	276.07	276.10
Newyork	—	56.92	—	56.925
Pariz	—	222.48	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	297.20	299.20	298.20	298.52

VREDNOSTNI PAPIRI

Na ljubljanski borzi je prišlo po daljšem pre-sledku do zaključkov v delnicah Ljublj. kred. ban-ke po 127 in Kranjske industrijske družbe po 310 (včerajšnji tečaj na Dunaju 40 šiling, par 320 Din). Vevče nctirajo v Ljubljani neizpremenjeno: 110 den., čeprav so bile v Zagrebu zaključene že po 114. Med državnimi papirji se je učvrstila vojna škoda.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna zaklj. 127, Praštedona 920 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 110 den., Split Kranj. ind. zaklj. 310, Nihag Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb Drž. pap.: vojna škoda ar. 436—437.50, kasa 436—437.50, termiini: 11. 437—437.75, 12. 441.50—442.25, 7% invest. posoj. 85.75—86, agrari 53.50—54. Bančni pap.: Union 57—57.50, Poljo 17.50—18, Kred. 85, Lj. kr. 88.50—89, Medjun. 57.50, Nar. 6900—7050, Prašted. 920—925, Zem. 139—140, Obrt. 88—89, Ind. pap.: Gutmann 200—205, Slavonija 6.75—7, Slavex 100—105, Danica 158—155, Drava 490—525, Seferana 465—490, Osj. ljev. 175—190, Oceania 250, Brod. vag. 205—300, Union 300—320, Isia 22—25, Ragusea 490—500, Trbovlje 477.50—485, Vevče 114, Split cement 675, Nar. 5um. 16, Piv. Sar. 277—300, Mlin. 19.50.

Dunaj. Podon.-savska-indr. 83.5, Zlivo 29.10, Hipo 7, Alpine 43.85, Leykam 9.65, Trbovlje 59, Kranj. industr. 39.75, Ruše 33, Slavex 12.10, Slavo-nia 0.73.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno 5 vag. hrastovih pragov. Tendence čvrsta.

Žito

Radi današnjega pravoslavnega praznika novo-sadska borza ni poslovala, vendar je opaziti v iz-venborznem prometu močno nagnjenje na hoso. Pšenice (baške in sremške) sploh ni mogoče do-biti izpod 247.50 Din nakladalna postaja in izgleda, da pojde cena še nekoliko višje. Glede ostalih produktov je položaj povsem neizpremenjen. Po-vpraševanje pri nas je še dokaj živahno, vendar je malo zaključkov.

V Ljubljani notirajo: Deželni pridelki (vse samo ponudbe; slov. p., plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica baška 80 kg 29.20—292.50, za december 292.50—296, za ja-nuar 300—302.50, rž 72—74 kg 295—297.50, oves bač. ali slav. 295—300, koruza pop. suha 305.50—370, leplatska ocar. Ljubljana 315.70—320, ječmen bač. 315.50—320, moka og. vag. bi. fko Ljubljana, plačilo pri odjemu 430—435.

Zaključeno 1 1/2 vagona laplatske koruze. Ten-dence mlačna.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica marec 27.36—27.50, zaklj. 27.48—27.50, maj 28.20—28.24, zaklj. 28.24—28.26, rž marec 25.50—25.74, zaklj. 25.72—25.74, maj 25.96—26.24, zaklj. 26.22—26.24, koruza maj 29—29.22, zaklj. 29.22—29.24, julij 29.30—29.54, zaklj. 29.52—29.54.

Živina

Na ljubljanski sejem 21. t. m. je znašal dagon (v oklepajih število prodane živine): konji 159 (29), voli 67 (34), krave 51 (25), teleta 14 (10) in prašički za rejo 151 (120). Cene so ostale neizpremenjene kakor sledi: voli I 9 Din, II 8, III. 6.50, krave debele 5—6, klobasarice 3—3.50, teleta 10—11 Din, vse za kg žive teže; konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti.

V Milanu notirajo: voli I. 4.50—5.20, II. 3.70—4.40, III. 2.20—3.00, krave I. 4—4.70, II. 2.90—3.90, III. 1.70—2.80, bikli I. 3.70—4.30, II. 2.60—3.00, teleta I 7—8, II. 6.10—6.90, III. 3.50 lir za kg žive teže. Tendence je popuščajoča.

Na praški sejem 19. t. m. je znašal dagon goveje živine 701 glav, od tega iz Jugoslavije 55 glav; notacija za jugoslovnsko živino: bikli 6.50—7.40 Kš; nadalje je znašal dagon prašičev 6553 glav, od tega iz Jugoslavije 70 mesnatih: cena 9—10.20 Kš in 190 špeharjev: cena 9.40—11.70 Kš za kg žive teže. Nadalje so notirali zaklani prašiči 11.50—12.50 Kš, špeharji po 12.50—14 Kš za kg.

Na dunajski goveji sejem 19. t. m. je bilo priganih 3218 glav od tega iz Jugoslavije 317. Slabše blago se je pocenilo za 5 grošev. Notirali so: voli najboljši 2.06—2.20, I. 1.70—1.95, II. 1.10—1.65, III. 0.90—1.10, bikli 0.95—1.30 (izjem. 1.40), krave 0.80—1.50 (izjem. 1.75), klobasarice 0.50—0.75 šilinga za kg žive teže.

Kože in usnje

Položaj na tržišču kož je negotov. Po doseda-njem padanju so se cene nekoliko ustalile, ker inozemstvo javlja višje notacije. Sedaj se plačuje v Ljubljani za goveje kože lahke 16—17 Din, težje 17—18 Din, za telečje z glavo 24—26, brez glave 34—35 in ovje kože 26—27 Din.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri Jos. Rojina, Ljubljana.

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz dani po prevratu.)

(Dalje)

»Torej, kaj mislite napraviti z nami, ali nas zaprete, ali internirate, ali izpustite?«

»Eh, probabilmente si resta qui, poiche i loro documenti non valgono una pipa di tabacco (najbrže ostanete tu, ker vaši dokumenti niso vredni pipe tobaka).«

Najbolj se je interesiral zame, ker mu je dobri Gobovič povedal, da sem iz Ljubljane. Vprašal me je, kako je pri nas s prehrano, in ko sem mu odgovoril, da je vsega malo, me je hudomušno zavrnil, češ, da je

Julij Klein, bodoči ameriški trgovinski minister, sedaj ravnatelj trgovin. ministrstva v Washingtonu.

ribji lov v Jadranskem morju zopet prost in lahko lovimo ribe.

»Eh,« je nadaljeval naš prijatelj, »vsaj en mesec prezgodaj ste prišli v Italijo? Rajši bi bili ostali doma!«

»Kaj se to pravi, kaj mislite s tem: En mesec prezgodaj?« sem ga ponižno vprašal. »To se pravi, da postanete naši gostje, kakor onile tam,« je ironično pripomnil, kazaje proti barakam.

Nato nam je še pripovedoval, da je bil pred vojsko petnajst let v Ljubljani in da ima pri nas edino kranjske klobase v dobrem spominu.

Ko nas je tako nekaj časa »zabaval«, je odšel in ostali smo sami.

Nismo dolgo časa čakali, pa jo hitrih korakov primaha nazaj in nam pove, da ne ostanemo v Regini.

»Greste nazaj v Castelfranco, od tam pa ali naprej ali nazaj,« tako nam je obljubil, meni pa je naročil: »Quando arriva a Lubiana, salutì l'amico Predovič e le sue 'klobase' (Kadar pridete v Ljubljano, pozdravite prijatelja Predoviča in njegove klobase)!«

Zahvalil sem se za oba pozdrava, a rekel sem, da drugega pozdrava nimam komu izročiti, ker so klobase med vojsko pri nas izumrle.

Sedli smo zopet v voz, ki nas je že čakal, in karabinierja sta zavzela svoji prejšnji mesti.

Zdrdrali smo nazaj v Castelfranco, a ničesar nismo znali, kaj se godi z nami.

Mrak se je že delal, ledena sapa je brila od severa.

Dospevši v mesto, nas vpraša karabinier, ki je sedel zadaj na vozu: »Kam pa je naročil podporočnik, da gremo?«

Začudili smo se vsi, kako da on tega ne ve, posebno neprijetno pa se nam je zdelo, ker je trdil, da mu tudi naših dokumentov niso vrnil.

Zahtevali smo, da takoj gremo nazaj v Regino. Voz se je obrnil in hajdi zopet v tabor po dokumente.

Ko smo prispeli tja, je neki častnik ozmerjal karabinierja, zakaj nista prosila za povelje in nista vzela naših dokumentov, ko smo odhajali.

A eden se je izgovarjal, češ, da sta nas mislila spemiti do postaje, a ker nam ni bilo o tem nič znanega, smo se vrnil nazaj, da vzamemo tudi listine.

Poklical nas je nato major v svojo pisarno in izjavil skoraj z obžalovanjem, da nas ne more obdržati, ker naši dokumenti diše nekam po diplomatskih poslih in bi bilo za resitev našega vprašanja treba posebne komisije zaveznikov držav.

Diktiral je svojemu stopevcu pismo in ker je govoril precej glasno, smo slišali vsebino: »Francoskemu poveljstvu v Castelfranco. Poslanih ljudi ne morem sprejeti, prosim, da njih izročite v prejem tega dopisa potrdite. Komandant ujetniškega tabora v Regini.«

Gospod major je stavil tam spodaj svoje ime, vtaknil spis v ovitek in ga izročil vojaku z naročilom, naj to odda francoskemu komandantu.

PETNAJSTO POGLAVJE.

Zopet francoski »vojaki«. Rumunska baraba. Zastrazen. Vrnjena prostost. V Milan.

Še nikdar v svojem življenju nisem bil zadovoljen, če se je kdo branil moje družbe. Ta večer pa sem bil popolnoma drugega mnenja.

Rude je menil, da to znači prevrat v naši Odi-seji, doktor Gobovič je trdil, da smo sedaj na konju, češ, da je to znak za pravilnost in pravomočnost naših papirjev.

V pol ure smo bili zopet v Castelfranco. voz nas je zapeljal k francoskemu poveljstvu. Toda tam ni bilo več žive duše razen vojaka, ki je pometal pisarniške prostore.

Vprašali smo ga, kje je poveljnik, a ni vedel nič natančnega. Pač pa nam je ponudil takoj svojo pomoč, da ga iščemo.

Po dolgem času smo ga našli. Potrdil je prejem petih mož in karabinierja sta odšla po svoji poti.

Zopet smo šli k Francozom, kajti samih nas niso hoteli pustiti in smo že pri poveljniku dobili novega spremljevalca.

Dobili smo večerjo: nekaj svinjske pečenke s fižolom, kateremu je bilo primešano kamenje. Dali so nam kruha kakor prejšnji dan in vina tudi.

Rumunskemu pustolovcu pa le niso šli iz glave karabinierji. Jezil se ni toliko čez Italijane, pač pa čez Francoze, ki so se nas hoteli na tak način iznebiti.

Mimo nas je prišel francoski poročnik in Rumun ga je nadržal:

»Gospod poročnik, zakaj nas ne izpustite, jaz sem vendar svoboden človek.«

Poročnik pa je čisto mirno odgovoril: »Za sedaj niste prosti in to vam takoj dokažem.«

Poklical je dva moža s puškami in bajonet, ki sta nas »obkrožila«, kakor je bil neki slovenski častnik v Galiciji obkrožil kar sam petindvajset Rusov. Vsaj čitali smo tako.

Lotila se me je sveta jeza. Že itak nisem mogel trpeti ne Juda ne Rumuna, a sedaj nam je zadnji napravil še to prijetnost.

(Dalje)

Mlad rjavec, katerega koža daje lepo kožuho. V Berlinu so pravkar otvorili veliko krznarsko razstavo, na kateri so prvič razstavili svoje živali tudi nemški rejci lisic in drugih živali za plemenito krzno.

Greenwiška ura

Navajeni smo, da se nam naše žepne in stenske ure vedno kujajo in smo že zadovoljni, če nam dnevno ne zaostajajo ali ne prehitevajo kar celih minut. Na svetu je pa mož, ki se že vznemiri, če gre njegova ura le za eno desetinko sekunde narobe. To je angleški zvezdoslovec sir Frank Dyson, vodja zvezdarn v Greenwicu, kjer ugotavljajo normalni čas za ves svet. Oskrbovalca te svetovne kontrolne ure je Horološki institut, ki mu je obenem predsednik, odlikoval z zlato svetinjo. »Greenwiška čas«, ki je merodajen za vse ure na svetu, se določa po neki zvezdi, ki se vsakih 24 ur enkrat pokaže na južni strani neba. Tako določen čas je točen do 200. dela ene sekunde. Težava je le v tem, da včasih megle in oblaki zakrivajo nebo po 5—10 dni. Če bi kontrolna ura v tem času zaostajala ali prehitevala za eno stotinko sekunde na dan, potem bi znašala razlika v desetih dneh že eno desetinko sekunde. To bi bila za zvezdoslovca že zelo huda stvar. Na srečo se nebo tudi ob deževnem vremenu od časa do časa zjasni, a greenwiška ura gre tako natančno, da znaša dnevna razlika največ eno stotinko sekunde. — Zanimivo je, kar je doživel Dyson ob nastopu svojega dcsedanega mesta. Nekemu anarhistu, po imenu Bourdonu, je prišlo na misel, da bi uničil greenwiško uro in tako zmešal čas vsem uram na svetu. Vzel je s seboj ročno bombo in se napotil na grič, na katerem stoji zvezdarna. Na potu pa se je kmalu utrudil in se naslonil na drevo, da bi se odpočil. Pri tem pa mu je bomba eksplodirala in ga raztrgala.

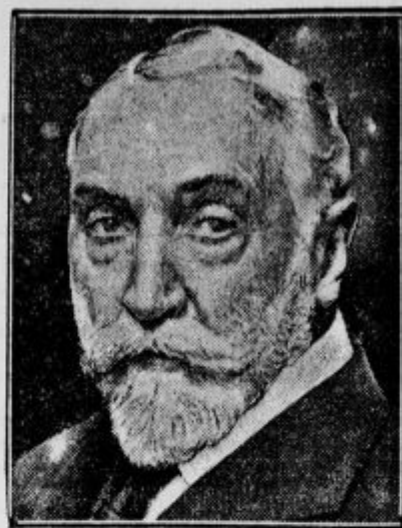
Selma Lagerlöf o novi ženi

O priliki njene 70-letnice so vprašali Selmo Lagerlöf, kaj misli o moderni ženi. Izjavila je: »Odgovarjam s protivprašanjem: Ali že res imamo moderne žene? — Ženski tip stare dobe, ki se je stoletja razvijal pod prisilnim, strogim varuštvo, se je mogel v najboljšem slučaju približati popolnosti v dobroti in požrtvovalni

nežnosti, pa tudi v ljubkosti svoje zunanosti in obnašanja. Zena novega časa pa se razvija v mnogo večji svobodi; podobna je kraljici, ki je za svoja dejanja odgovorna le sama sebi. Toda ta nova žena je šele v razvoju in treba ji je dati časa za rast, ne da bi jo zaničevali ali pa povzdigovali v nebo. Me stare moremo samo želiti, da bi postala res tisto krasno bitje, katero smo pričakovale, ko smo zanjo zahtevale svobodo.«

Zakoni, proti katerim ni ugovora

So zakoni, preko katerih nihče ne more — ne berač, ne znanstvenik, ne pesnik, pa tudi noben kralj ne. Kljub temu pa država včasih te zakone v svojih javnih napravah prezira. Ker se pa prezirati kratkoma ne da, jo, utegne priti do svojevrstnih pravi, kakor sta se vršili — odnostno sta še v teku — v Franciji. O tem poročajo francoski listi: Znan francoski sportnik je na vožnji iz Toulouse v Pariz uporabil »cabinet particulier« Ko pa je hotel oditi, se vrata nikakor niso dala odpreti. Trkal je in klical — vse zaman. Ko ni bilo druge pomoči, si je pomagal sam na ta način, da je vrata enostavno udril — kar je kot atlet mogel. Osvobojen se je ves zadovoljen vrnil v svoj oddelek in menil, da je s tem stvar končana. Toda čez par tednov je prejel odlok, ki ga obsoja na 175 frankov globe zaradi poškodovanja javne lastnine. Sportnik je plačal, toda obenem vložil tožbo proti železniški upravi, ker ga je bila oropala svobode. Ta proces je sedaj v teku. — Nekaj podobnega je predmet druge pravde, le da se je stvar zgodila v obratnem smislu — ta potnik je hotel notri. Bil je to trgovinski potnik, ki se je vozil iz Rouena v Pariz. Pred odhodom je bil pregledoboko pogledal v kozarec in med vožnjo je narava brezpogojno terjala svoje pravice. Toda tista vratica z dvema ničlami se niso dala odpreti. Mož je v svoji stiski začel s pestmi obdelovati vrata in jih skušal vdreti. Prihiteel je sprevednik in ga opozoril, da po predpisih železniške uprave na navadnem osebem vlaku ni »posebnih kabinetov«.

Viscount Edgar D'Abernon, eden najboljših angleških diplomatov in finančnih politikov, ki je prišel v Berlin zaradi novih reparacijskih pogajanj.

Iskati bo treba nove primere

Ravnatelj blaznic in razni odlični psihiatri so objavili v strokovni »Psychiatrischneurologische Wochenschrift« prošnjo na časopisje, naj takomenovanih »viharnih prizorov«, ki so se udomačili po parlamentih, v bodoče ne označuje kot »prizore iz blaznice«. To prvič škoduje ugledu teh zavodov, drugič jim pa dela tudi krivico, kajti pretepev in škandalov ti zavodi skoroda ne poznajo, vsekakor pa taki dogodki zanje niso značilni. — Za izgrede v parlamentih bo torej že treba iskati drugega primera!

Potlačena knjiga

Znani pariški pisatelj Benjamin je pravkar izdal knjigo o pisateljici grofici Noaille z mnogimi osebnimi spomini. Knjiga je grofico tako neprijetno dirnila, da je prosila pisatelja, naj jo nemudoma umakne iz prometa. Benjamin je želji brez ugovora ugodil ter po vseh knjigar-nah knjigo do zadnjega izvida kupil. Prodanih je bilo doslej le par zvezkov, tako da predstavlja knjiga že ob rojstvu pravo redkost.

V dveč - treč vrstah

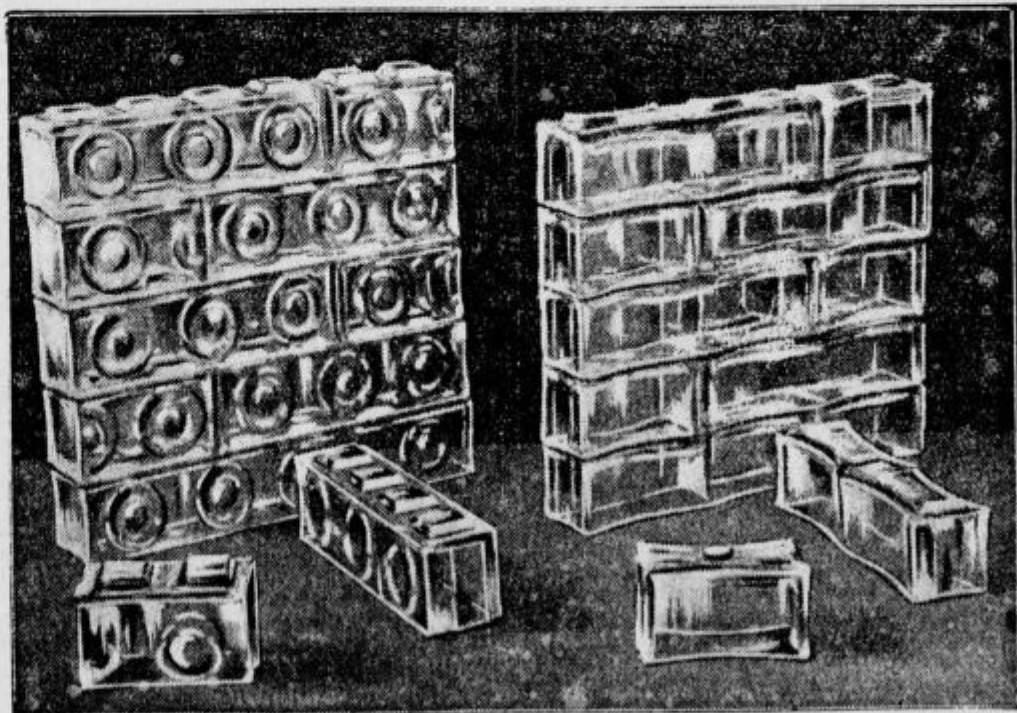
Avtomobil za vse. Ravnatelj ljubljanskega velesejja gosp. dr. Milan Dular nam poroča: V 266. številki Vašega uglednega lista poročate na strani 5 o avtomobilu brez motorja, ki se goni z nogami kot kolo in se izdeluje baje v Monakovem. Pred nedavnim časom sem videl take avtomobile v Parizu. Ker me je čudni vehikel zanimal, sem se pobilje informiral o izdelovaltelju. Tvorica se nahaja blizu Pariza, model je patentiran menda v vseh državah. Vozilo ima tri prestave, prevozi menda tudi ostrejšje klanice in doseže hitrost do 40 km na uro, ker je poganjanje veliko lažje kot na kolesu. Vozač se namreč lahko opre s hrbtom v naslonjalo sedeža. Tovarna izdeluje eno- in dvosedesna vozila. Karoserija je iz aluminija. Celokupna teža znaša 50 in 70 kg. Neka ljubljanska tvrdka je s tvornico že v zvezi in namerava v zgodnji pomladi začeti z uvajanjem tega vehikla.

Na Hochschwabu so našli truplo dunajskega deželno sodnega svetnika dr. Mahlerja, ki so ga pogrešali od letošnjega avgusta. Dr. Mahler je na planinskem izletu ponesrečil.

15 milijonov ljudi strada na Kitajskem. Lakota pa se še širi in bo zajela najbrže še nadaljnjih 5 milijonov ljudi. Mednarodni odsek za pomoč v Pekingu potrebuje najmanj 14 milijonov dolarjev, da bo stiski vsaj za silo kos.

Kitajski pirati so ob ustju reke Jangtse napadli neko ladjo, umorili 15 mož posadke in vrnilo ladjo šele proti odkupnini v znesku 16 tisoč mehikiških dolarjev.

Povzročevalca žolte mrzlice je odkril, kakor poročajo berlinski listi, prof. dr. Kuczynski, ki je bil sam obolel na mrzlici. Bolezen povzroča bakterija, o kateri pa dr. Kuczynski zaenkrat še ni podal podrobnejših pojasnil.

Steklo kot gradivo se proizvaja že na veliko. Steklene zgradbe so izredno lepe in higijsne, a seveda zaenkrat še zelo drage. Vendar napovedujejo strokovnjaki, da ni daleč čas, ko se bo splošno gradilo s steklom.

Za duha in srce

Ob 60 letnici dr. Jar. Bidla

Kljub vsemu svojemu smislu za gospodarski napredek in realno politiko se češki narod dobro zaveda, da igrajo v svetovnem razvoju odločilno vlogo duhovne sile in da se tudi v modernih časih velja, da kri ni voda. Zato je dal češki narod toliko tako velikih delavcev za slovensko vzajemnost kakor noben drug narod. Imena in važnejša dela Lubora Niederla, Vajsa, Weingarta, Machala, Adolfa Černega, Alfonza Muche in Jaroslava Bidla bi moral poznati vsak slovenski izobraženec. Če že vsem tem naštetim duševnim velikanom, so dolžni posebno zahvalo Jaroslavu Bidlu vsi slovenski narodi, zlasti pa še majhni ali svetu malo znani narodi kakor so slovenski, lužičkosrbski, ukrajinski in beloruski.

Dr. Jaroslav Bidlo, ki je obhajal 17. t. m. šestdesetletnico svojega rojstva, je profesor slovenske zgodovine na praški češki (Karlovi) univerzi. Bogate plodove svojih znanstvenih raziskovanj je objavil v knjigah in strokovnih časopisih. Glavno njegovo življenjsko delo »Zgodovina slovanstva« pa je izšla koncem lanskega leta.

Zgodovina slovanstva je delo epohalnega pomena. Prof. Bidlo je prvi, ki je napisal znanstvenim zahtevam odgovarjajočo zgodovino slovanstva. Edino prof. Bidlo, ki zna vse slovenske jezike in je obiskal tudi večino slovenskih narodov, je bil kos ogromnemu materialu, ki je po večini še neobdelan. Saj še večina slovenskih narodov nima napisane svoje zgodovine, ali vsaj ne tako, da bi odgovarjala modernim zahtevam in ugotovitvam pomožnih zgodovinskih ved. Prof. Bidlo je našel še neobdelano polje. Sam je moral preštudirati ogromen material in iz brezmejnega števila dogodkov izbrati tiste, ki so posebno važni, med njimi pa zopet oceniti najvažnejše in jih postaviti za mejnike razdobji. Bidlo nam je prvi podal razdelitev in s tem tudi ocenitev celotne slovenske zgodovine.

Prof. Bidlo ne spada med tiste zgodovinarje, ki samo iščejo in kopičijo fakta in dogodke. To je zanj premalo. Vsakemu fakti in dogodku išče vzroke, kaže na njegove posledice in zveže z drugimi dogodki in ga oceni. Četudi je resnica včasih bridka, jo vendar odkrije v vsej nagoti. Bidlo kaže celotni razvoj kratko in jedrnatno na tak način, da se čitatelj mora urediti, da je zgodovina res učitelja življenja in nujna sestavina sedanjosti in prihodnosti. Bidlo kot historikograf ni in ne bo bil fotograf, temveč umetnik, ki kaže na dejanjih in dogodkih duha dobe in vzroke, ki so jih rodili ter njihove posledice. Bidlo je na najvišji stopnji modernega zgodovinarja, kajti on je zgodovinski filozof. Zato njegova »Zgodovina« na 295 straneh razjasni cela stoletja in zlasti še danes pereča vprašanja, kakor so n. pr. cerkveni razkol ali nesloga med različnimi slovenskimi narodi, mnogo bolj kakor debele knjige samo o teh vprašanjih.

Treba upoštevati, da ima češka knjiga dostop, kamor ne more knjiga katerega drugega slovenskega naroda in da jo je svet res težko pričakovati, saj je doživela za znanstvene knjige izreden uspeh, da je bila že v nekaj tednih popolnoma razprodana. V času, ko so vodilni listi in nekatere časnikarske agencije zanikale Slovence in poznale samo Jugoslovane, je Bidlo razgalil temo in povedal odkrito resnico. Čeravno ni katoliškega svetovnega nazora, je imel dovolj resničnosti in poguma, da pravično oceni tudi narodno delo slovenske katoliške duhovščine.

A Bidlo ni samo historikograf, ampak je tudi profesor. Dober profesor. So profesorji zgodovine, ki samo predavajo. Bidlo pred poslušalci pretekle portretira in jo živo priključuje v poslušalnice. Nekateri vsuž profesorji zgodovine v seminarjih predavajo; nekateri kažejo, kako se ne sme delati; nekateri pa skušajo seminariste uvajati v delo. A Bidlo jih je dve leti dal na rešeto, jih uvažal in tudi res uvedel v delo in jim vzbudil veselje do predmeta in smisel za slovensko vzajemnost. V začetku strogi profesor Bidlo je postal svojim zvestim učencem ljubezniv sodelavec in očetovski prijatelj, ki ima srce tudi za pereče zadeve svojih seminaristov izven seminarja in predavalnice. V njegovem seminarju je mogoče dobiti vire in literaturo za zgodovino vseh slovenskih narodov, v prof. Bidlu pa živ leksikon. Zato ni čudno, če so mu njegovi učenci in prijatelji iz različnih slovenskih narodov poklonili kot jubilejni dar Znanstven zbornik.

Kakor smo zvedeli, se pripravlja že slovenski prevod pomnožene Bidlove »Zgodovine slovanstva«.

Tudi slovenski narod iskreno čestita g. prof. dr. Jaroslavu Bidlu k šestdesetletnici in mu klíše: Na mnoga leta! Slavica.

S knjižnjega trga

Otrok. Poglavlja o vzgoji. I. Napisal Jos. Volc, stolni kanonik. — V Ljubljani 1928. Založila prodajalna K. T. D. H. Ničman. — To je knjiga, ki bo, brana in upoštevana, lahko mnogo koristila. Ze svojčas, ko je znani urednik naših mladinskih listov, »Vrtca« in »Angeleka«, priobčeval posamezne vzgojne članke v »Bogoljubu«, so njegova izvajanja vzbujala zanimanje in močno smo želeli, naj bi ti članki, raztreseni po periodičnem listu, ne ostali pozabljeni, marveč naj bi, v samostojno knjigo zbrani, tem priročneje in boljše služili vsem vzgojiteljem m'ladine, zlasti še staršem. In resnično se je zdaj kanonik Volc potrudil, da je svoje posredne sestavke o vzgoji še enkrat prepilil, jih lepo združil in uredil v celoto pričujoče knjige. Ni to suhoparen, šolsko-sistematičen učbenik, a vendar je zopet nekaka fundamentalna o vzgoji, kateri bodo — kakor pisatelj na koncu obeta — sledili v drugi knjigi bolj podrobni, specialni nauki. Tri velika poglavja so tu obdelana: o cilju in temelju vzgoje, o najvažnejših načelih pri nji in o potih — naravnih in nadnaravnih —, ki vodijo do prave vzgoje. Dasi so ta poglavja v prvi vrsti obravnavana na splošno, je v njih vendar tudi že marsikaj specifičnega. Pisatelj je delal z velikim premislekom. Vse, kar je zapisal, je dobro pretehtano in podprto tudi z izsledki izvrstnih krščanskih pedagogov. Kleno zrno podaja Volc v izklesani, pa nič težki obliki, tako da knjigo prijetno in z užitkom čitaš. Radovedni smo, če bodo — ko je danes potreba dobre vzgoje na vseh koncih in krajih tako očividna, in ko je nevednost o stvarih prave vzgoje tako narasla — radovedni smo, če bodo ljudje posegli po tej lepi knjigi, ali ne bodo. Cena je malenkostna.) Dr. M. O.

Nevezana stane 25 Din; elegantno vezana 45 Din; po pošti 2 Din več. Naroča se v prodajalni K. T. D. H. Ničmanovi, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Za božično dobo

priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom sledeče skladbe:

Grum Anton: Odpevanje pri lavretanskih litanijah za mešani zbor. Din 16.—
Hladnik Ign.: Božične pred- in polgre. Din 10.—
Premrl Stanek: Slava Bogu na višavi. Deset božičnih pesmi za mešani zbor in orgle. Partitura Din 24.—, glasovi po Din 6.—
— »Le spi, nebeško dete Tice in »O ve lesene jaslice«. Dve božični pesmi za mešani zbor in orgle. Din 3.—
Sattner P. Hugolin: Božičnice. Šest božičnih pesmi za mešani zbor. Din 20.—
Sattner-Premrl: Dve božičnici. Dvoglasna ženska zbor s klavirjem. Din 10.—. (Samo za domače božične prireditve.)

Spori

Na Bledu se je preteklo nedeljo ustanovil sportni klub pod imenom S.K. Bled. Za predsednika je bil izvoljen A. Papler, za tajnika pa Stanek Zirovnik.

SK. Grafika, smučka sekcija. Danes ob 6 zvečer, Cankarjevo nabrežje, društveni lokal, strogo obvezen sestanek članov smučarjev. Važen dnevi red. — Načelnik.

DAVISOV POKAL PRED PARLAMENTOM

Pisali smo že, da hočejo prenesti zaključne boje za Davisov pokal iz Francije v Belgijo, ker je tenis v Franciji kot luksuz preveč obdavljen. Sedaj je pa nastopil H. Paté, podpredsednik francoskega parlamenta in predsednik parlamentarne kluba za telesno kulturo. Napravil je dostavek k davčnemu zakonu, po kojem naj bodo tekme v tenisu na isti stopnji kot rugby, nogomet in druge sportne tekme. Splošno mnenje je, da bo ta dostavek v parlamentu sprejet in da se bo končni boj za pokal vojeval v Franciji. Časopisi in sportne zveze ostro protestirajo proti vsakomur obdavljenju tenisa, in Paté bo imel pri svojem predlogu vso javnost za seboj.

AMATER ARNE BORG POTUJE

Po zaključku olimpijskih iger potuje Arne sem in tja po svetu okoli. Bil je v Avstriji, Nem-

Rudnik žveplenega peska Majdan Pek v Srbiji išče vodilnega

rudniškega paznika

z daljšo obratno prakso. Ponudbe z navedbo zahtevkov in jezikovnih zmožnosti le od oženjenih gospodov, ki so sedaj v službi in imajo prvovrstne reference naj se pošljejo naravnost na rudniško ravnanstvo.

Za
Miklavža in Božič
veliko izbero daril, bonbonov, čokolade obe-ko za drevo in keksov ino emskeza d. ma-čega inčastnega izdelka nudi
Jos. Vitek
Ljubljana
Sv. Petra c. 13
na drobno na debelo

OGLEJTE SI VSAR PETER!

Reklamne cene: svežih morskih, sladkovodnih živih rib ter namočenih polenovke in specerijskega blaga!

F. R. Kovačič

Ljubljana — Miklošičeva cesta št. 32
(palaca Pokojniškega zavoda)

Najboljše, najprijetnejše, najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ŽELODCA in ČREV
za OTROKE in ODRASLE je:

prašek

ker čisti brez BOLEČIN — je prijetnega okusa ter obenem osvežuje in desinficira ŽELODEC in ČREVA in s tem preprečuje težja obolenja.

Ako redno jemljete po vsakem obedu na špici noža v pol čaše vode prašek MAGNA, Vam pospešuje prebavo in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

ODSTRANJUJE

preobilno kislino v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vzdigovanje, gorečico.

ZDRAVI

katar ŽELODCA, katar ČREV, bolezni JETER, krče v želodcu, hemeroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoje s točnim navodilom 4 Din.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 22. nov. 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18: Obdelovanje zemlje, predava ing. Rado Lah. — 18.30: Italijanska, poučuje prof. Gruden. — 19: Zgodovina Slovencev, predava prof. Silvo Kranjc. — 19.30: Prenos cerkvenega koncerta iz stolnice. — 21.30: Poročila. — 22.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18.30: Gospodinjstvo, predava gđ. Cilka Krekova. — 19: Francosčina, poučuje dr. Leben. — 19.30: Ljudska umetnost, predava dr. Stane Vurnik. — 20: Zbor gojenk drž. žen. učiteljske pod vodstvom prof. Adamiča poje: 1. Slovenske narodne pesmi: a) Pozdravljam Te Goranjska stran, b) Mi smo lovci, c) Pastirje pa pase ovce tri, d) Vzdihljaji slepeca, e) Svetlo solnce se je skrillo, f) Marko skače; 2. Štirje mladinski samospelvi: E. Adamič: Uspavanka, Burja, Večerni zvon, J. B. Foerster: Lahko noč; 3. Mladinski zbori: a) Vodopivec: Pojdimo spat, b) Adamič: Ciganka, c) Adamič: Uspavanka, d) St. Premrl: Rože za Marijo; 4. Zborski dvospelvi: A. Dvorak: Upanje brez nade, Bolest, Pozdrav iz daljave, L. Mendelssohn-Bartholdy: Smernice in cvetlice. Vmes recitacije. — 22: Poročila.

Drugi programi

Četrtek, 22. novembra.

Zagreb: 17. 30 Poljuden koncert — 19.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — Bratislava: 20.15 Komorni koncert — 20.45 Umetnost in klič, predavanje — 21.30 Plesna glasba. — Praga: 12.30 Popolninski koncert. Weinberger: Uvertura Marioneta — Sin: Kralj Menkeva, simf. — R. Strauss: Burleska — Wagner: Predign k operi »Mojsij pevec nuernberške«. — Bern: 17 Orkestralni koncert — 20.15 Komorna glasba. — Rim: 17.30 Instrumentalna in vokalna glasba — 20.45 »Cista Suzana«, opereta. — Berlin: 16.30 Popolninski koncert — 20 Večerna zabava — 21 Lite-rarna ura; nato plesna glasba. — Dunaj: 11 in 16 Koncert kvartelne glasbe — 19.30 Prenos iz dr-zhavne opere: »Domača vojna«, komična opera (Schubert) — Balaena glasba — »Dvojčica, spevo-igra (Schubert). — München: 20 Koncert orkestra — 21.30 Sopranski solospelvi. — Milan: 16.30 Koncert — 20.30 Velik koncert Verdijske glasbe. — Budapest: 12.20 Klavirski koncert — 17.15 Koncert arij — 20.15 Schubertova glasba — 22.20 Koncert eiganske kapele.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20

Četrtek, 22. novembra: HERMAN CELJSKI. Red B. Petek, 23. novembra: Zaprtje. (Generalna.) Sobota, 24. novembra: ŽIVI MRTEC. Premierski abonma.

Opera:

Začetek ob pol 20

Četrtek, 22. novembra: »OEDIPUS REX«, »IZ KOMICNE OPERE«, Red D. Petek, 23. novembra: »ZALJUBLJEN V TRI ORAN-ZE«, Premierski abonma. Sobota, 24. novembra: Zaprtje.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 22. novembra ob 20. uri »JESENSKI MA-NEVER«. Ab. B. Gostovanje gđ. Lubejeve. Petek, 23. novembra: Zaprtje. Sobota, 24. novembra ob 20. uri »ADIEU MIMI«. Premijera.

Ljudski orkester v Ljubljani

V nedeljo, 25. novembra popoldne: »PODOBAR«, ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dejanjih.

Prireditve in društvene vesti

»Ljubljana«. Pevska vaja radi koncerta v stolnici danes odpade. — Pevovodja.

Cerkveni vestnik

Karmel na Selu. V nedeljo 25. novembra bo v karmelski cerkvi na Selu slovesnost v čast sv. Janeza od Križa. Ob 7. bo tilha sv. maša, o pol 8. slovesna sv. maša. Popoldne ob 4. pridiga in peto litanije.

Polzvedovanja

Našel se je prstan na Vrtači. Dobi se v Bohoričevi ul. št. 1.

Zahtevajte brezplačni cenik.

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 98.—

3letno jamstvo.

14 dni na poskušnjo, ako ne odgovarja, se vrne denar.

Anton Kiffmann

Maribor št. 40/b.

Specijalist za samo boljše švicarske ure.

Cenik brezplačno.

Cenejši kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakoursino manufakturno blago samo pri

TRPIN. MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Stenski koledar 1929

za pisarno in dom, dvostranski, oblike 34×42 cm, obsega poleg koledarja še poštno delo, obsega prostor za beležke, lično izdelan v večbarvni litografiji, prodaja Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

Cena za preprodajalce po 3 dinarje, na drobno po 4 dinarje 50 par.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrtice se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Uradnik
zmožen kavicije 10.000 do 15.000 Din, išče stalne službe kot knjižničar ali kaj sličnega. Ponudbe z navedbo mesečne plače na upravo lista pod »Kavcija« št. 11.402.

Organist, obč. tajnik
agilna moč, želi službo spreminiti na večjo župnijo, občino na deželi. — Ponudbe se prosijo poslati na upravo Slov. pod naslov: Miren značaj 11.399.

Službodobe

Vodja za trgovino
s kmetijskimi potrebščinami se išče za večjo gospodarsko korporacijo v Ljubljani. Predpogoji: višja trgovska izobrazba in večletna praksa. Istotam se sprejme

trgovski pomočnik
s primerno trgovsko izobrazbo in prakso s kmetijskimi pridelki. Lastno-ročno pisane prošnje z navedbo dosedanjega službovanja in plačilnih zahtev je vložiti do 15. decembra t. l. na: Poštni predal št. 135, Ljubljana.

Trgovski pomočnik
mlajši, se takoj sprejme v trgovini z meš. blagom Franc Renier v Podčetrniku. Prednost imajo za dežele, kateri so zmogljivi manufakturne stroke kakor tudi večji nemškega jezika.

Vajence
za vodovodno inštalacijo in za klesarstvo sprejme takoj Jože Mihelič in drugi, Ljubljana, Dunajska cesta 41.

Izurjena prodajalka
se takoj sprejme za večjo trgovino v lepem letoviškem kraju z vso oskrbo v hiši. Ponudbe z zahtevki plače na upravo pod Izvežbana 11.444.

Družabnik
Rentabilno večje industrijsko podjetje v polnem obratu sprejme v svojo družabnikovo s kapitalom od 20.000 Din naprej. Družabnikom so rezervirana sledeča službenja mesta: vodja podjetja, knjižničar, skladar, skladnik itd. s prostim stanovanjem in primerno plačo ter odpadajočim delom čistega dobička. — Ponudbe pod »Strojna oprema« št. 11.438 na upravo lista.

Boljša deklica

poštena in pobožna, nad 20 let stara, ki zna šivati in krpati, se išče na Hrvaško za fino hišo kot sobarica. Plača 350 Din. Naslov v upravi 11.408.

Dijaki

Miren akademik
išče s 1. dec. skromno sobico, gre tudi kot sobarica. — Ponudbe z navedbo cene na upravo Slov. pod »Miren fant«.

Pouk

Zaseb. krojno učilišče
Ljubljana - Stari trg 19, sporoča cenjenim pletilnim industrijam in pletiljam, da je dobil z Dunaja najnovejše modele, po katerih se bo poučevalo v decembru krojenje za pletilne garderobe, jopice, pojuverje, obleke, plašči. — Specijalen pouk krojačem o civilnih oblekah, uniformah. Šiviljam, nešiviljam najnovejši modeli, tudi za perilo. Revnejšim ugod. plačilni pogoji. Brezplačna preskrba službovanja in plačilnih zahtev je vložiti do 15. decembra t. l. na: Poštni predal št. 135, Ljubljana.

Stanovanja

Stanovanje zastoj
za primerno posojilo ali nizka najemna proti plačilu za daljšo dobo. Tri sobe, kuhinja, veranda, vrt, pralnica, elektrika. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 11.344.

Na stanovanje in hrano
sprejem gospode ali gospične. Naslov v upravi pod št. 11.430.

Denar

Kdo posodi
za rentabilno podjetje 30.000 do 50.000 Din, ev. se sprejme družabnik s sodelovanjem proti dobri mesečni plači, udeležbo ali visoke obresti. — Ponudbe je poslati na upravo Slovenca pod »Nužno 444«.

Kdo posodi
10.000 Din gospodu v stalni državni službi proti sigurni garanciji. Vrne 12.500 Din z obrestmi. — Resne ponudbe pod »Dobro dobiček« št. 11.437 na upravo.

Vnajem

Lep velik lokal
v sredi mesta oddam takoj. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.435.

Posrestva

Parcela
15 minut od središča, z načrti in temeljem, napredaj. Električna, vodovod. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.372.

Posestvo

v prometnem okraju, pravno za vsako obrt, napredaj. Naslov v upravi pod št. 11.452.

Kupino

Bukov žir
in hrastov želod kupujemo vsako množino. — »Fruktus«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Prodano

Koks
suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarna.

Perje

vsako množino, čiščeno, neizčrpano, nečehano - kokoške, purje, račje in gosje - prodaja trdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Jedilnico

poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.345.

Namočena polenovka
vsak petek. — Anton Legat, trgovina - Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

Črn površnik

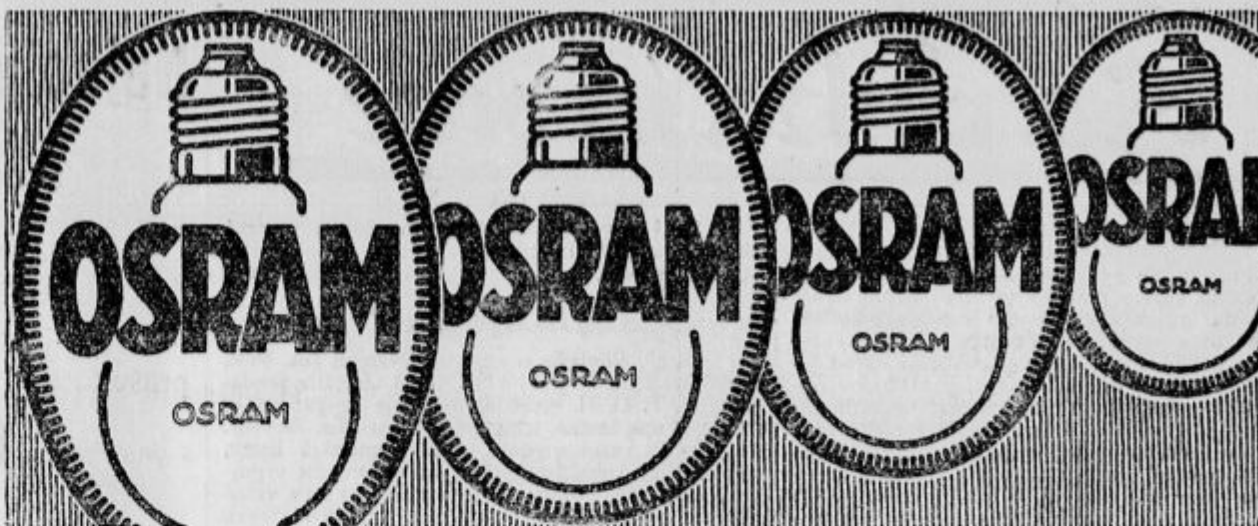
za srednjo moško postavu, dobro ohranjen, se poceni prodaja. Vprašati pri g. Koder, Šiška, Vodnikova cesta 8.

Kdo kupi

kino-podjetje z vsem inventarjem, eventualno se sprejme družabnik. Potreben kapital 30.000 Din. Rentabilnost z jamčeno. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod »Resno št. 3333«.

Božična drevesca!

Prodaj 1 vagon lepih smrekovih in jelkovih drevesc. Cena po dogovoru. — Franc Perovšek, Krnce, Sv. Gregor, p. Ortnek, Dolenjsko.

Radio-aparat

4 cevni, nov, s Telefonom zvočnikom, poceni prodam. Naslov v upravi pod št. 11.429.

Obrt

Bukova drva

krasna, zdrava, popolnoma suha, iz pokritega skladišča dobav. promptno Cebin, Wolfova ul. 1. Telefon 2056.

Samo 26 do 28 Din plačate

za podplatanje ženskih čevljev in 32-38 Din za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tatnenbachova ulica 14.

Mraza pozimi

vas reši najidealnejše grelec »Calefactor«. Josip Šiška, Kranj.

Za nakup lesa

mehkega in trdega bi rad poštenega družabnika. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.420.

Pozor!

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje in ceneno Franc Kurec, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica

Zastopnika

za prodajo kos za celo Slovenijo ter del Hrvatske sprejme inozemska tovarna. Oglasi se v pisarni društva potnikov in zastopnikov za Slovenijo, Gosposvetska cesta 2, Pisarna uraduje samo za člane.

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko. dokler zaloga traja imam tudi bebi puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistotna perja. Zagreb, Ilica 82

Obrtni list odda

za trgovino meš. stroke gospodična ter želi istotam primerne službe, ev. želi primeren lokal na prometnem kraju v Ljubljani ali bližini. Naslov v upravi pod št. 11.425.

Stalna umetniška

razstava slik

Velika izbira vsakovrstnih okvirjev. Lepa novoodšla darila za Miklavža in Božič. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Razno

Lanene tropine

in druga krmila nudi največje A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. veletrgovna zita in mlevskih izdelkov

Širite »Slovenca«!

Naročite si takoj

zabavni list

»Jurij s pušo«

ki izhaja vsako drugo nedeljo in stane vnaprej plačan celoletno, t. j. za 26 števk samo 30 Din, 13 števk 18 Din. — Naroča se: Uprava »Jurja«, Ljubljana, Poštni predal št. 144.

Pohištvo - Preproge

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prtji, vzgljavi, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala za mobilje, gradl za matrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapetniških in železnih mobilij po čudovito nizkih cenah pri KAROLU PREIS, MARIPOR, Gosposka ulica št. 20. Ceniki zastoj!

Zahtevajte znamko

„TRETORN“

Galoše in snežni čevlji

„TRETORN“

nimajo tekmece

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

Nazadnje ste vi menda res boljši kakor ona prašičja čreda na Dunaju in nedvomno ne pomeni njeno kruljenje nič več kakor osamljeno napihovanje mladega angleškega telička! Pri tem me je res tako srepo pogledal, kakor da bi bil jaz navzoč res kot zastopnik te vrste živali.

»Vaši nasprotniki so se menda res nesramno vedli, sem pripomnil.

»Bodite, prosim, prepričani, da sem še vedno v stanu svoje bitke izvojevati sam in zato ne potrebujem vašega sočutja. Le pustite me samega, gospod, samo da se naslonim s hrbtom na zid. Potem je G. E. C. zavarovan in se najbolje počuti. Sicer pa je čas, gospod, da se potrudiva, po možnosti skrajšati ta obisk: ne verjamem, da bi bil vam posebno prijeten, zame pa je izredno nadležen. Kakor se zdi, hočete torej nekaj pripomniti k vsebini moje razprave?»

Ta brezobzirni prehod k bistvu najinega razgovora mi je seveda grozil otežkočiti časten umik. Moral sem torej slepomiti dalje, dokler se mi ne bi zopet ponudila za moje namene ugodnejša prilika. Od daleč se mi je zdelo vse pač dosti lažje. O, ti moja irska prebrisnost, ali je mogoče, da me pustiš na cedilu zdaj, ko sem tako krvavo potreben tvoje pomoči? Profesor me je prešinil s svojimi ostrimi, jekleno trdimi očmi. »No, le na dan z besedo, gospod!« se je zadr.

1 Bulcaff je dvoumno, ker je John Bull splošen priimek Angleža kakor nemški Mihelj ali kranjski Janez.

2 Profesor rabi v naglem govoru samo začetnice svojega imena George Eduard Challenger.

»Seveda sem le dijak«, sem pričel z bedastim smehljajem, »dijak in nič več: to že moram takoj priznati kakor vsak, za stvar iskreno vnet mož. Zdi pa se mi, če se smem tako izraziti, da ste v tem vprašanju napram Weissmannu nemara malce prestrogi. Ali se ne nagibajo od onega časa nakopičeni splošni dokazi, — kako bi rekel? — k temu, da ojačijo njegovo stališče?»

»Kakšne dokaze mislite s tem? je odgovoril preteče mirno.

»No, seveda mi je znano, da nimamo pravzaprav ničesar, kar bi se lahko imenovalo končnoveljavnen dokaz. Mislim pač samo na splošne smernice moderne znanstvenega mišljenja in, če se smem tako izraziti, na obče veljavno strokovno stališče.«

Globoko resno se je nagnil profesor proti meni. »Mislim, da vam je znano,« je pričel in si med tem nekaj na prste štel, »da pomeni lobanjski indeks vedno stalen činitelj?»

»Seveda«, sem odgovoril.

»In da je telefonija še vedno sub judice?»

»Nedvomno.«

»Ter da je različna klica v plazmi od partenogenetskega jajčeca?»

»No, menda!« sem zaklical in se veselil lastne pogumnosti.

»Toda kaj pomeni vse to?« me je vprašal jako krotko in prepričevalno.

»Da, res, kaj pomeni?« sem zamrmral.

»Ali naj vam to povem?« je zagružil kakor golobček.

»O, prosim.«

»To pomeni« je zatulil besno, nenadoma ves podivjan, »da ste vi najnesramnejši slepar v vsem Londonu, da ste ničredni, hinevski novinarski pisun, in pokazali ste v svoji šolski nalogi enako malo znanstvenih pojmov kakor tudi spodobnosti!«

Planil je pokonci z besno žarečimi očmi. A celo

v tem, nad vse nerodnem trenutku, sem si moral pustiti časa, da obstrim pred nepričakovanim odkritjem: profesor je bil dokaj majhen človek! Njegova glava bi segala kvečjemu do mojega ramena. Ostal je spačen Herkul: vsa njegova življenjska moč se je izrabila na znotraj, v korist telesne širine in možganov.

»Latovščina!« je zatulil naprej sklonjen in je oprl iztegnjene prste ob mizo, da pomoli glavo še bolj naprej. »Znanstvena latovščina je bilo vse to, gospod, kar sem vam tukaj zlobudral! Mislili ste me ukaniti, vi, z vašimi piškavimi možgani? Mislite si, da ste vsemogočni, vi, peklenški pisuni, kaj, ali ni res? Domisljete si, da človeka proslavite s svojim hvalisanjem in ga lahko uničite z grajanjem! Mi pa se vam moramo vsi klanjati in poizkušati doseči od vas ugodno oceno. Enemu pomagajte lahko na noge, drugega pa pahnete v nesrečo! Podla golazen, o dobro vas poznam! Pozabili ste ga, kam spadate. Že se pride čas, ko vam stopimo nekoliko na prste. Zabe napihnjene! Vam že pokažem vaš prostor! Da gospod, ni se vam posrečilo opehariti G. E. C. Tu ste našli pač na pravega človeka. Svaril vas je, če pa ste vendar hoteli priti, ste to storili, pri moji veri, na lastno odgovornost. Polomili ste ga, velečlenjeni gospod Malone, le priznajte, da ste se pošteno ujeli! Tvegali ste dokaj nevarno igro, in zato vam moram povdariti, da ste jo izgubili.«

»Poslušajte, gospod,« sem rekel, med tem, ko sem se umikal proti vratom in jih odpiral, »lahko me žalite, kolikor vam je drago. Toda vse ima svoje meje. Dejanski se me ne smete lotiti.«

»Jaz da ne smem?« Počasi je odkorakal na svoj čuden način proti meni, nenadoma obstal in vtaknil orjaške roke v stranske žepce svojega dokaj otroškega, kratkega jopiča. »Vrgel sem že več kakor enega vaših sobratov čez prag. Vi boste četrti ali peti. Po 3 funte 15 šilingov odškodnine pride povprečno na vsakega. Drago je sicer, a jako potrebno. No torej, zakaj ne bi sfrčali za vašimi bratci še vi, gospod?»

=====

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani«: 24. zvezek: A. Maribor, HANKA, Ljubljanski povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Haggard, HCL CESARJA MONTEZUMA. Din 32. vez. Din 42. — 26. zvezek: Lorentz, STORŽEK IN NIEGOVO BURKASTO ZVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Prigledni OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28. Din 40.

=====